

BOEM@

LIVE LITERATURE
Mai 2010 (Anul II) Nr. 5 (15)

BOEMA

Live Literature

Mai 2010 (Anul II) Nr. 5 (15) - 32 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida ASPRA

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Cenaclul literar «Noduri și Semne»

Editor: S.C. InfoRapart Galați - Editura InfoRapArt

5 / 2010

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor-șef: Ion Zimbru
Redactor șef adjunct: Ion Avram, Victor Cilincă
Secretar de redacție: Stela Iorga

Redactori: Saint-Simon Ajarescu, Dimitrie Lupu, A. G. Secară, Valeriu Valegvi, Tania Nicolescu, Cristina Dobreanu, Alexandru Maria, Laurențiu Pascal

Grafică: Elena-Liliana Fluture

Tehnoredactare: Mădălina Gruia

Colaboratori: Maria Timuc, Simona Șerban - București, Ion Potolea - Târgu Mureș

DIN CUPRINS

Poezie: Poeme selectate de pe cenaclul literar online „Noduri și Semne” (p. 19), Șerban Codrin - Baladierul (p.30), Ștefan Romeo Ghioc (p.33), Reiner Maria Rilke, Rabindranath Tagore (p.36)

Proză: Dimitrie Lupu – Norul (p.3), Ionel Bostan – Infanteriștii Sfântului Andrei (p.9), Adrian Bușilă – Raiul interzis (p.20), Elena Netcu – Lenka (p.26)

Eseu: Virgil Diaconu – II. Generațiile literare la putere și destinul poeziei (din volumul "Destinul poeziei moderne") (p.16), Nicoleta Onofrei – Omul irațional, partea a 2-a (p.22)

Cronică de carte: Petre Rău – Catharsis la domiciliu [Stela Iorga, Ziaristică la domiciliu] (p.24)

Umor: Marin Moscu – Culoarea preferată (p.13)

Cărți: Valeriu Valegvi – Note de lectură: Venerabilul domn Bono, Inițiaticele călătorii (p.6), Redacția - Cărți sosite la redacție (p.5, p.14), Redacția – Viorel Darie: Adoris și Kromia, Puterea razei albastre, Ed. InfoRapArt, 2010 (p.15)

Eveniment: Aura Văceanu – Colocviul Național de Haiku (p.11)

In Memoriam: Redacția - Timpul căderii: Ion Staicu, 1955-1999 (p.34)

Haiku: Maria Tirenescu – Prima revistă online de haiku din România (p.29)

Religie: Mitruț Popoiu - Anul Crezului Niceo-Constantinopolitan, partea a 5-a (p.28)

Istorie: Nicolae Rădulescu – Epopeea cuibului de vultur de la Enisala (p.7)

Comentarii: Petre Rău – Haiku, versuri demne de o antologie a sufletului (p.32)

Artă cibernetică: Apollo - Cyberpoems (p.14)

Grafică:

Coperta I: Iurie Matei – Popas în pustiul geometric

Coperta a III-a: Imagini de la Festivalul internațional "Serile de literatură ale revistei Antares", 2009

Coperta a IV-a / Interior: Compoziție / Elena-Liliana Fluture

Revista literară BOEMA o puteți citi și pe site-ul

www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: InfoRapArt

Email: boema@inforapart.ro,

petrerau@yahoo.com

Telefon: , 0745 324472, 0336 800313

ADRESA REDACȚIEI: Str. Al. I. Cuza, Nr. 45bis,
Bloc Cristal, Sc. 2, Et. 3, Ap. 4, Galați, 800010

În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.

Literatură și Artă

www.boema.inforapart.ro

Dimitrie LUPU

NORUL

Locul de fân al lui Tache Garigea venea în coastă. Jos își ridicase casa, o încropire joasă din bârne și nuiele împletite între care îndesase pământ, acoperită cu draniță, iar sus, chiar sub poala pădurii, întocmise cotețele pentru nutrii. Nutriile sunt niște animale mici, cu blana lucioasă, cărora le place tare mult apa. Știuse Garigea ce face; albia Sicușorului trecea la vreo două sute de pași mai sus, puțin oblic spre râpa Stancăi și animăluțele se bălăceau toată ziua în apa lui limpede.

Cu o vară în urmă, Tache Garigea se rupsesse de nevastă-sa - se zvonea că o prinsese pe Raveica în tandrețe cu un pontator de la *Forestieră* -, îi lăsase femeii gospodăria din sat cu ce agoniseală aveau, iar el își luase nutriile și se mutase pe lotul de fân. Nu știu de unde făcuse rost de nutrii, dar se pare că n-o nimerise tocmai rău; blana lor are căutare la oraș. Acum își pusese în minte să crească și vite, vaci de lapte și tăurași pentru carne, că parcă și locul te îmbia la așa ceva, și mă arvunise pe mine să-i înalț grajdul și fânăria.

Mie nu-mi place să-mi frec coatele de oamenii întorși pe dos. Nu știi niciodată cum să te porți în preajma lor, cum să le vorbești pentru a nu-i răscoli. Dar Garigea e prietenul tatei, prieten nu tovarăș de pahar, și-apoi eu aveam nevoie de banii ăia să-i achit lui Fane Dundeacă *semicursa*. Nici nu știu ce mă apucase cu bicicleta aia așa zor nevoie să mi-o văd în bățatură. Că tata îmi și spusese: *la-ți, mă loane, una d-a noastră, zdrăvănă, să ție la drumurile de-aici, nu fișteacu' lui Dundeacă*.

Garigea hotărâse să-și pună grajdul în continuarea casei, să poată trece la vite fără a mai da pe-afară. Tăiase deja ușa în zidul de leături. *Că iarna îi mai la îndemână - zicea -, mai repede și să le grijesc și dacă dau dihanile; îs pe-aproape, cu pușca*. Avea o carabină bună, de doisprezece, că ar fi putut doborî și copacii mai tineri din capul lotului.

Noi eram între casă și cotețele nutriilor, munceam de cu zori, iar soarele pârjolea în crucea amiezii. Garigea trăgea îndârjit la mai, cu nasul în pământ, iar eu țineam furca dreaptă și-o mai și clătinam ușor să văd dacă a prins. Mă uitam la nutriile care foiau ude printre copaci. Își au și ele rostul lor, cu hrană, pui, culcușuri, dar se mai și scaldă numai de plăcere. De după coronele copacilor am văzut apărând un nor. Nu mare, dar era frumos, cu marginile bine conturate, ca un ghem de lână albă, turtit.

- Nea Tache, îi zic, cred c-o să plouă oleacă, bre. Se înnorează.

- Ha? face el. Apoi ridică nasul, vede norul și-i trage o înjurătură: ...în mă-sa! Nu-i nor de ploaie ăsta, cum nu-s io popă. Îi de piatră, nu-l vezi cum lucește?!

Norul lucea, dar nu chiar a grindină, ci mai spre argintiu, mai aburos parcă. S-a ridicat încet, că nu era boare de vânt și a înțepenit cam la o suliță deasupra stejărilor. Un lighean de sticlă aburită, mare, spânzurat frumușel în aer. Poate-și spăla Dumnezeu rufele cu apă limpede din sicușor, mi-a trecut prin cap un gând frumos. I-am zis și lui chestia asta, să se bucure și el oleacă, dar mi-a trântit-o:

- Spală pe dracu'!

Am privit o vreme norul ăla; pe căldura aia uscată era plăcut să-l știi acolo, umflat de apă amăruie și rece pe care putea s-o verse peste tine. Apoi, cu munca, am uitat de el. Când ne-am așezat să mâncăm era tot acolo, îl vedeam prin ușa proaspăt tăiată spre grajd și când mi-am strâns sculele în lădiță, seara, tot acolo l-am lăsat. Lui Garigea nu-i făcea nici cald nici rece norul ăla, mi-am dat bine seama. Dar pentru că îl ardea în inimă chestia pe care i-o făcuse nevastă-sa Raveica, i s-a năzărit să-și verse focul pe el: l-a spurcat și l-a înjurat în tot felul, scrâșnit, dar ca mai mult penru sine.

Dimineață norul se afla tot deasupra copacilor și parcă ceva mai aproape de cuștile nutriilor. Îl văzusem de la ultima cotitură a drumului, când ieși de sub malul dealului care urcă spre pădure și mă bucurasem. Când am ajuns eu, Tache Garigea, tocmai ieșea pe ușă, încercând din mers carabina și înjurând. Am știut imediat ce vrea să facă.

- Măi, nea Tache, i-am zis răsând moale, las-o, bre, -ncolo de treabă, te pui de răcă, om în toată firea, cu-n nor?!

S-a oprit în loc, puțin descumpănit. Nu mă aștepta așa devreme. Mi-a și spus-o, nu tocmai prietenos:

- Ai venit mai devreme azi.

Nu ajunseseam mai devreme, dar știu eu cum i s-o fi părut lui? Apoi s-a smuncit spre pădure:

- Tot îi trag un cartuș!

- Măi, nea Tache, fii, bre, om serios! Trec țapinarii la pichete, și te-o mai vedea careva că împuști norii, i-am zis.

- Că-s nebun, adică, da?! s-a răstit la mine.

Și nu-mi plăcea deloc cum ținea pușca aia spre burta mea:

- Hai, bre, nu mă știi matale pe mine?!

Ședea acolo, mă privea cu început de milă și tot dădea din cap de parcă măsura ceva în gând. Tata zice că-i om deștept și că ar fi ajuns departe dacă nu-l smintea Raveica dintr-ale lui. Apoi și-a agățat pușca într-un cui din peretele casei și mi-a zis:

(continuare în pag. 4)

- M-de, mă loane, ai și tu dreptate într-un fel. Hai să mâncăm și să ne punem pe treabă. Și în vreme ce îl urmam înăuntru: Un om mare a zis că dacă nebunii ar fi afară și sănătoșii închiși la balamuc altfel ar sta lucrurile pe lume. Pricepi? Chestia-i din care parte socotești c-ar fi mai bine.

Ce mai puteam să-i zic? L-am lăsat în plata Domnului; să creadă ce-o vrea el. Am mâncat și-am ieșit la lucru. El s-a mai învârtit un timp prin casă, pe la cotețele nutriilor, bombănind, după cum îi era felul. Animalele nu se fereau de el; îl știau de prieten. Alții le îngrădeau cu plase din sârmă să nu fugă sau le țineau închise tot timpul. Ale lui zburdau libere toată ziua, și seara veneau singure la culcare. Cred că-l și iubeau, în felul lor; îl lăseau să le mângâie și-l amușinau cu plăcere.

Eu potriveam stinghiile pentru căpriori: Trăgeam întâi linie, cu creionul, și tăiam după ea. La căpriori stinghiile se taie ștreh pentru a ieși coturile. Apoi a trecut el la fierăstrău. Eu măsuram, trasam și el tăia. Dar acum el căsca mai mult ochii după nor. La o vreme mi-a zis:

- Să-ți spui o chestie, mă, loane. I-a uite tu la noru' ăla oleacă. Se oprise cu fierăstrăul la jumătatea cursei și-mi arăta: Vezi niște luminițe în el, câte-o scânteie sărind ca din sobă?

M-am uitat atent:

- Da, parcă-parcă ar fi ceva, da-s prea mici și iuți.

- Așa mi se pare și mie.

- Crezi c-o să plouă?

- Nu, nu-i ăsta nor de ploaie. Apoi, scoțând lama fierăstrăului din tăietură: Ast' noapte scânteile alea erau fulgere mari. Credeam c-o să-mi ia foc casa. O pipăiau cum măsoari tu lemnul ăla când întinzi centimetru peste el.

- Fugi, bre, de-aici! Păi nu plesnea el dacă trăsnea așa tare?!

- Fără trăsnete. Nu ți-am spus? Numai fulgere. Venea pe clipă, pipăia repede-repede și... tuști înapoi!

- Poate-ai visat, măi nea Tache. Că și bunica pățește de-astea când adoarme pe inimă: Visează c-o sugrumă cineva, că-i închisă fără aer...

- Pe dracu', visat! s-a oțărât el, smuncindu-se să-și ia carabina din cui. Poate ș-acu' visez, hai?!

M-am uitat pe deal, după privirea lui. Norul coborâse peste cuștile nutriilor; tocmai se lipea de pământ. De jos părea uriaș. Cuprindea mai bine de trei lățimi de loturi pentru fân, că pe lungime nu-l vedeam. Animalele alergau, speriate, spre noi. N-avea de ce să-mi fie frică; norul nu-i decât o ceață mai deasă. Dar să vezi un nor singur-singurel aterizând la o aruncătură de băț, când tot cerul e limpede în rest!...

- Măi, nea Tache! Măi, nea Tache! atâta reușeam să îngaim.

Mă prinsesem de brațul lui, tremurând, și carabina aia tocmai atunci și-a găsit să se blocheze. Apoi, până să apucăm noi să facem ceva, doi inși au ieșit pe sub marginea norului și veneau la vale, de parcă îi chemase cineva. Arătau ca doi copii de școală primară, slăbuți, puținei la trup, dar se vedea că-s oameni în toată firea. Unul părea chiar mai bătrân ca nea Tache.

Am văzut o dată pitici, când m-am nimerit la oraș odată cu un circ, și știu ce spun.

Piticii sunt și ei oameni ca oamenii, numai că s-au oprit din creștere cam pe la un metru sau abia ceva mai mult. Dar ăia doi aveau gurile largi, dintr-o parte în alta, ca la broaște, nasurile turtite de tot, că abia le puteai ghici, și mâini foarte lungi. Pureau să se scarpine în genunchi fără a se apleca defel. Eu și Tache Garigea - ca la dentist. Nici nu îndrăzneau să suflăm de-a bunele, deși ei ne făceau semne prietenoase și chiar dădeau a râde. Cred că măcar ochii lor rotunzi și boboșați râdeau.

- Bună ziua, au zis amândoi odată, când au fost destul de aproape. Ce mai faceți?

- Pe dracu' ghem îl facem! și-a dat drumul Garigea. Carabina i se deblocase și-i venise sângele în obraji. A trâncănit-o băgându-i glonte pe țevă: Da' voi cu ce treabă pe-aici?!

- Nimic-nimic! a răspuns repede cel mai în vârstă, fluturând din mâini, să ne-arate că veniseră cu gânduri bune. Nimic-nimic! și vorbea cam pe nas, ca unul răcit-cobză. Treceam pe aici și...

- De ieri la prânz tot *treceți* pe-aici! s-a răstit Garigea la ei.

Atunci celălalt, cel mai tânăr ceva, a făcut o mutră foarte serioasă, a dus palma la piept, apoi a îndreptat-o spre noi, cu degetele rășchirate. Nu era greu de înțeles. Și cum îmi mai revenisem și eu oleacă, i-am arătat palma mea, deschisă ca și a lui. El a făcut o jumătate de plecăciune și eu l-am imitat cum am putut mai bine. Garigea a început a râde; probabil arătam tare caraghioși cum ne maimuțream unul la altul. Râdea și buza puștii căzuse spre pământ. ăla întindea mâna, cu palma deschisă spre cer și o întorcea spre pământ, tot așa. La asta i-a răspuns chiar Garigea, făcând la fel. Apoi, cum acela s-a îndreptat, rar, spre noi, cu palma cam la înălțimea umărului, deschisă și dreaptă, a pornit-o și el spre ei. Când cele două palme s-au unit, în aer, am văzut că străinul avea pielea cenușie și grunjoasă pe dos. Tache Garigea nu se mai oprea din râs. Nici nu l-ai fi crezut în stare de una ca asta. Omuleții aceia abia îi ajungeau până la mijloc. Bătrânul i-a luat, ușurel, carabina din mână.

- Ha-ha-ha! Facem pace, da?! râdea Tache Garigea. Voi cu mine?!

Ăia îi țineau isonul; râdeau și ei, dar nu hohotind; doar gurile li se duseseră și mai spre urechi și li se răsfârnseseră ca la berbeci când miros ei oile sub coadă. Apoi bătrânul a înțeles cum funcționează pușca și a tras într-un lemn. Credea că se taie lemne cu ea, cum mi-a spus Garigea, mai târziu. Carabina a bubuit și l-a dat tumba. Arăta foarte nedumerit când s-a adunat de pe jos. Celălalt s-a uitat muștrător la el și i-a zis un cuvânt pe care nu l-am înțeles - vorbeau prea fonfăit amândoi -, și Garigea i-a sărit repede în apărare:

(continuare în pag. 5)

- Ce-ai cu el?! Vrea și el să stie. Apoi și-a înșurubat pușca în umăr și a dat o cutie golă de conserve de-a dura de două ori la rând: Carabină de doisprezece! a zis cu mândire. Cu asta dobori și bivolu' dintr-o lovitură! M-a costat ceva, da' se și merită!

A răsucit arma cu patul înainte și i-a pus-o bătrânului în mâini. Fața celuiia s-a luminat. Înțelegea. Luase de pe jos un capăt de lemn retezat cu fierăstrăul și compara tăietura cu găurile din cutia de conserve. Îndatoritor, Garigea i-a arătat cum se taie cu fierăstrăul. Bătrânul era încântat. Uimit și încântat. Garigea îi puneă lemne pe capră și el le bucătea. Numai că în tăieturile lui lemnul nu arăta fierăstruit, ci lis, de parcă împărțea un calup de unt cu ața. Nu din fierăstrău îi ieșeau lui fețele alea ca și rindeluite. N-o să fiu crezut, dar le tăia cu ochii. Îi plecau din ei niște cercuri de aer, ca atunci când arunci o piatră în apă, numai că nu se lăbărtau până la a se pierde, cum normal ar fi trebuit să se întâmple, ci rămăneau mereu cam cât discul unui fierăstrău mecanic. Ei, cu cercurile alea tăia el lemnul; așa cred eu. Fierăstrăul din mâna lui venea pe urma tăieturii, doar să se afle în treabă ori, poate, numai de ochii noștri.

Tache Garigea nu lua seama la ceea ce se întâmplă ori chiar nu vedea. N-aș putea să spun exact, dar înclin mai mult spre aceasta din urmă. S-a scuturat pe mâini de rumeguș și a zis, bucuros cum nu-l văzusem niciodată:

- Ei, dacă tot ne înțelegem, poftiți în casă, să ne omenim oleacă. Azi nu mai am treabă cu tine, loane.

Ei au intrat înăuntru, iar eu mi-am strâns sculele și m-am întors în sat. Nutriile se învăteau bezmetice prin bătătură. Nu îndrăzneau să treacă prin nor spre cuștile lor și spre râu.

În sat n-am scos un cuvânt despre întâmplarea asta. Până și tata m-ar fi luat de nebun sau măcar atins bine de insolație. Cine m-ar fi crezut? Și nu-mi găseam liniștea deloc. I-am povestit soră-mii, dar ca și cum aș fi citit într-o carte cele petrecute, să văd ce spune, însă mi-a zis că prea-s cusute toate cu ață albă, cu norul, și omuleții cu guri de broască, și tăieturi lise în lemn. Când i-am spus de fulgerele din nor, care lingeau casa, a început a râde. M-am prefăcut că râd și eu. Auzi, fulgere care să pipăie o casă din bârne fără s-o vatăme! Păi nu era de râs?!

Apoi, noaptea, am visat cum niște fulgere mă lingeau din toate părțile, și nori aterizând la picioarele mele, și omuleți cu guri de broască, și lemne tăiate lis fără a folosi vreo unealtă.

În ziua următoare m-am trezit târziu și fără nici un chef. Ba am mai și tras de timp, închipuind tot felul de motive, deși tata mi-a bătut de două ori obrazul a rușine: Că, adică, îl cam las pe Garigea să m-aștepte, cu treaba-n gât, ceea ce un om de omenie nu face niciodată. Când am ajuns la Tache Garigea el tocmai se întindea după teslă. O lăsase sus, pe căpriorii prinși în dimineața trecută.

S-a înălțat lin de la pământ, chiar mai lin ca o pasăre, a luat tesla, apoi și-a dat seama că-i suspendat în gol fără nici un sprijin prin apropiere și a bușit de pământ. Auzisem de levitație, dar nu credeam să existe pe undeva. L-am lăsat să se ridice și să se scuture și abia apoi am deschis poarta. Garigea muncea cu bătrânul pitic. Celălalt nu se vedea pe nicăieri. M-am uitat la tăieturile lemnului făcute de el, de Tache Garigea: Tăieturi lise!

- Nea Tache, am zis, azi nu mă simt tocmai bine, bre; m-aș hodini o zi două, dacă mai poți aștepta cu treaba oleacă.

- Lasă, mă loane, a spus blând, du-te acasă. Nu mai am nevoie de tine de-acu'. Bani' ți-i dau când vând din nutrii, că acu... Și spune-i lu' tat-tu sănătate de la mine.

Nici nu pot spune cât de ușurat am răsuflet atunci.

CARTI

aprilie - mai, 2010

CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

- ❖ *Stela Iorga - Ziaristică la domiciliu*, versuri, Ed. Centrul Cultural Dunărea de Jos, Galați, 2010
- ❖ *Petre Rău - Ultima noapte cu Bernoulli*, cyberpoeme, Ed. Nouă, București, 2010
- ❖ *Viorel Darie - Adoris și Kromia*, roman, Ed. InfoRapArt, Galați, 2010
- ❖ *Viorel Darie - Puterea razei albastre*, povestiri, Ed. InfoRapArt, Galați, 2010
- ❖ *Mirela Burhus - Între cer și pământ*, versuri, Ed. Opera, București, 2010
- ❖ *Mirela Burhus - Poeme cu fragmente de pluș*, versuri, Ed. Opera, București, 2010
- ❖ *Boris Crăciun, Daniela Crăciun-Costin - 1500 scriitori români clasici și contemporani*, dicționar, Ed. Porțile Orientului, Iași, 2010
- ❖ *Ileana-Lucia Floran și colectiv - Florilegiu*, poezii, Editura Emma, Orăștie, 2010

Valeriu VALEGIU

NOTE DE LECTURĂ

VENERABILUL DOMN BONO

"*Ție ți-am primit întreg trupul în trupul meu / de la prima celulă / ți-am acompaniat inima cu ritmul inimii mele / am făcut rost de cel mai bun aer / pentru ca tu să-ți respiri...*" (eu am născut bărbatul altor femei).

Imaginați-vă o doamnă ieșind în fiecare dimineață la plimbare cu un "domn" simpatic (îmbrăcat în negru, cu o privire caldă și blajină), cu care are un dialog aprins (de la suflet la suflet). Acest domn, un venerabil reprezentant al lumii canine, răspunde la numele Bono. Și nimic nu ar fi tulburat liniștea cețoasă a acestui burg dunărean dacă într-o zi venerabilul domn Bono nu s-ar fi hotărât, cu concursul dezinteresat al poetului t.c. roșca, să pună umărul la redactarea unei cărți de *poeme ultra existențiale - Cronică de cafea* (Editura Fundația Culturală Antares, Galați, 2010 - 69 pag., preț neprecizat) - semnată de DANA POTORAC, doamna aceea care-l însoțește credincioasă în periplul comun. Poate fi acest fapt o poveste de succes? Da, dacă lucrurile nu sunt tratate ca un fapt divers, ci sunt analizate cu atenție dintr-o perspectivă a existenței asumate. De altfel, despre poemele incluse în cartea Danei Potorac, criticul Viorel Ștefănescu spune: „fiecare poem al ei e un mic tratat de sinceritate despre jocul existenței. ”Cartea este susținută de un flux poetic ce are consistența unei succesiuni de *sfaturi - îndreptări* (...despre cum te poți împrieteni cu soarta”; "despre cum poți scăpa. capitolele I-IV; "despre supraviețuire” ; "despre arheologie”; "despre vivaldi” ... "despre eșec"...) dezinhibate și articulate într-un mod bărbătesc ("nici până acum / n-am reușit să învăț / că în iubire / există / mereu / un instructor / care îți așează / piciorul pe frână”; "anonimă / frumoasă / înfricoșătoare / curva blondă cu sandale roșii / ... râde ca proasta / și ne-o trage la toț”), ceea ce nu ne duce neapărat la concluzia că poeta ar fi părăsită cu totul de efuziuni feminine. În acest sens stau mărturie versuri precum: "*mă închid în clipele mele / să văd cel mai bun suflet al tău*"; "*calc lumina-n vârfuri înc-o dimineată / cu frison de iarnă învelită-n ceață*". Acestea și destule altele fac parte din *ciclul jocurilor* (III-VII) ce constituie o contrapondere la tonul plin de arțag al "sfaturilor" amintite deja. Nu dorim să mai devoalăm din înțelesul / neînțelesul acestor poeme, ci lăsăm plăcerea întreagă posibililor cititori. Dana Potorac nu se zgârcește cu noi atunci când trebuie să-și surprindă sufletul în vâltoarea unei pagini.

INIȚIATICILE CĂLĂTORII

"*Călătoria e o cădere / de pe stâncă / pe cât de înaltă pe atât de adâncă / călătoriile sunt cuie-n pereți / cu haine ce nu mai îmbracă pe nimeni*" (fără titlu).

Pornind de la orgoliul celui trecut de pericolul ieșirii/evadării în larg, dar cu atât mai bogat în experiențe (la limita înțelegerii), poetul VIRGIL COSTIUC adaugă prin *Cazemate cu ochi* (Editura Fundația Culturală Antares, Galați, 2009 - 80 pag., preț neprecizat) a treia tresă de culoare violet pe umerii ținând încă linia orizontului... Impresionează la el efortul de a nu ieși din matca originală, pe care cu parcimonie (deși impresia este contrarie!) ne-o și dezvăluie. Face pași siguri de-a dreapta și de-a stânga sinelui, un sine abrupt, auster și totuși apropiat de oameni și de locuri. În recenta carte poetul ne incită curiozitatea cu *măreția frustră a călătoriilor* petrecute chiar sub ochii noștri (de la Tusla la Qady Bano, de la Rosh Haayn – John Fitzgerald Kenedy Street - spre Ashabad și de la Moscova, cu trenul și mai departe, spre drumul de la Samara la Babilon). Aceste vii (și dureroase) călătorii domină prin naturalețea, directetea spunerii poetice și traiectoria sinelui pe care-l aminteam mai sus. Există o atenție mărită față de un *câine care-l chinuie* ("mă aleargă") și astăzi, cum spune poetul într-unul din cele mai delicat-existențialiste poeme: "...privindu-l în oglinda retrovizoare cum se îndepărta / citeam în ochi cum ne înstrăinam unul de altul / nu știam cine-i mai bun / om sau el / ...vedeam un patruped alergând / o ființă oarecare / măriam unul la altul / lăpăiam o halcă din celălalt / nu ne mai săturam de sânge / descopeream cum ne abrutizase munca / ...lătram unii la alții / alergam în micul spațiu / cu o ură canibală / imposibil de oprit..." (câinele care mă aleargă și astăzi). Faptul că este vizată esența șubrezită a omului contemporan face ca poemul să impresioneze o dată în plus. De altfel, impactul cu realitatea contondentă reprezintă pentru poetul nostru o ocazie (neratată) de a radiografia cu sânge rece varii situații cotidiene, precum în poemele: "azilul de bătrâni", "orbul", "pușca veche". Mai există și o *tristețe* expusă decent, la liberă vedere, de către poet, care poate să ne îngrijoreze sau să ne smulgă un rictus: "nu mai e nimic de învins / trebuie să fac pace /... cărți care înainte ni le smulgeam din mâini / sunt oferite gratis prin cutiile poștale /... în șoaptă existența devine anostă..." (instinct). Aceste câteva tușe critice le-am susținut cu speranța că poemele lui Virgil Costiuc, cu aerul lor de fete neîmblânzite, pot fi citite pe nerăsuflete, ori pe îndelete. Chiar merită a fi citite!

Nicolae RĂDULESCU

EPOPEEA CUIBULUI DE VULTURI DE LA ENISALA

În anul 1204, Cruciada a IV-a a cucerit Constantinopole și de atunci, pe vatra Împărăției Bizanțului au fost vremelnice create mai multe formațiuni statale:

- Imperiul Latin de Răsărit cu capitala la Constantinopole
- Imperiul de la Niceea, unde se afla strămutată și Patriarhia Ecumenică
- Imperiul de Trapezunt
- Despotatul de Moreea
- Despotatul de Epir
- Imperiul de Tessalonic

Veneția a acaparat toate punctele strategice ale drumurilor comerciale care legau Italia de strâmători și de Constantinopole, întemeind așa zisul Imperiu maritim.

În noua situație, Veneția și Genova cutreierau mările și fluviile antrenând vechile teritorii bizantine într-un comerț deosebit de activ și de productiv. Dar treptat, treptat, vigoarea economică, politica și militară a Imperiului Latin de Răsărit a intrat în reflux, rămânând active și la mare influență doar companiile de navigație și de comerț ale celor două republici maritime - Genova și Veneția.

În Marea Neagră, incontestabil monopolul de navigație și de comerț îl deținea Republica Genova, ale cărei corăbii cutreierau spațiul maritim și urcau pe Dunărea maritimă.

La începuturi, pe țărmuri au fost înființate factorii comerciale care cu timpul au devenit centre economice puternice și apoi orașe înfloritoare.

Evident, situația creată impunea ridicarea unor sisteme de apărare strategică în cadrul cărora un loc însemnat era rezervat fortărețelor.

Acestea, în structura sistemelor defensive create, protejau căile de navigație și piețele de desfacere.

Un loc însemnat în sistemul strategic defensiv al genovezilor, l-a avut cetatea Enisala care a fost ridicată în a doua jumătate a secolului XIII.

Prezența genovezilor în Marea Neagră și la Dunărea maritimă a fost oglindită în cronicile bizantine, în hărți medievale, în portulane și mapamonduri italiene.

Din cuprinsul acestor documente mai reiese că începând din a doua jumătate a sec.XIII, Enisala și Isaccea au cunoscut o perioadă maximă de înflorire.

Despre situația politică ne dau știri actele de cancelarie ale domnitorilor din Țara Românească sau documentele de arhivă păstrate la Constantinopole-Istanbul.

Despre toponimul Enisala

Termenul derivă din cuvintele turcești Yenni Sale care însemnau Satul Nou, probabil o localitate întemeiată de coloniștii italieni numită Vicus-Novus care se află sub vatra actualei localități Enisala.

În unele lucrări se mai folosește și termenul Heracleea, care este însă mai nou, pe care de regulă cronicarii greci îl foloseau la modul general, când se povestea despre cetăți cu funcție strategică. Și oferim ca exemplu Heracleea - oraș în Tracia, numit astăzi Eregli

sau Heracleea-Lyncestis, din Macedonia care astăzi se numește Bitola. Așadar, termenul Eracleea era folosit mai mult ca supranume pentru a defini rolul militar al așezării.

Așezarea geografică strategică a cetății Enisala

Odinioară lacurile Razelm și Babadag erau unite și formau un golf, fiindcă aveau o largă deschidere spre Marea Neagră. Prin așezarea sa aidoma unui cuib de vulturi fortăreața domina și supraveghea intrarea în golful care pătrundea adânc în zonă, adică în latura de NE a poligonului dobrogean. În plus, Enisala asigura și paza celor două străvechi brațe ale Deltei, Dunăvăț și Cerneț.

Perioada genoveză: 1261-1388

Un rol important al extinderii și consolidării activității comerciale efectuate în Marea Neagră și pe Dunărea maritimă de către companiile comerciale genoveze, l-a jucat tratatul comercial încheiat între Republica Genoveză și Imperiul de la Niceea, la Nymphaion, la data de 13 martie 1261 și apoi la scurtă vreme revenirea sau eliberarea Constantinopoleului de către bizantini, fapt petrecut la 25 iulie 1261. În vremea celor două evenimente din punct de vedere economic, Imperiul este transformat într-o simplă anexă a companiilor comerciale italiene. Pentru a-și apăra privilegiile, companiile comerciale genoveze și-au făurit un sistem strategic defensiv întins de-a lungul coastei de apus a Mării Negre și la Dunărea maritimă, sistem în care cetatea Enisala avea un rol determinant.

Dar în anul 1354, turcii otomani au pus piciorul în Europa pentru prima dată, declanșând seria războaielor pentru cucerirea Peninsulei Balcanice și treptat, treptat, s-au apropiat de Dunăre. În anul 1388, când Imperiul Otoman l-a învins pe despotul Ivanco și au cucerit vremelnice Dobrogea, genovezii s-au îmbarcat pe corăbii și au plecat.

Izvoarele istorice, literare și cartografice, dar și cercetarea arheologică, demonstrează că Enisala, începând din 1389, a aparținut Țării Românești, de aceea socotim că este momentul să relatăm care au fost cauzele și împrejurările în care până la anul 1431 teritoriul dintre Dunăre și Marea Neagră a fost parte a țării lui Mircea cel Bătrân (1386-1418) și al urmașilor săi.

În primul rând, trebuie să avem în vedere apartenența etnică a populației dobrogene din acele vremuri care era majoritar românească (Istoria românilor, vol.IV, Ed.Academiei, Buc. pag.528) și de religie creștină. Pe de altă parte, voievozii din ambele țări române, doreau să folosească orice prilej pentru a-și asigura ieșirea la Gurile Dunării și la Marea Neagră. Domnitorii Țării Românești, începând cu Basarab I (1310-1332) au participat activ la acțiuni politico-diplomatice, afirmându-și interesul și vocația de stăpânitori până la Marea cea mare. Așa se face că în iarna 1388-1389, Mircea cel Bătrân eliberează teritoriul Dobrogei de sub ocupația turcescă și-și întinde stăpânirea până la Marea cea mare, proclamându-

(continuare în pag.8)

se despot al Țării lui Dobrotici.

Factorii care l-au determinat pe Domnitorul Mircea să elibereze și să unească întreaga Dobrogea cu Țara Românească au fost, în afară de conștiința de neam și de teritoriu strămoșesc, mai ales pericolul otoman, și așa cum am mai relatat, ieșirea la Mare.

Apartenența Dobrogei la Țara Românească este menționată în actele diplomatice emise de Cancelaria Domnească în anii 1389, 1404 și 1415. Cel emis la Ageș la data de 1415, este redactat sub forma: "Io Mircea Voievod domn până la Marea cea mare".

Știrea că la anul 1417 turcii au cucerit cetățile Isaccea și Enisala apare, ca timp, relativă sau temporară, pentru că urmașii lui Mircea cel Bătrân în diplomele emise de cancelariile lor se intitulează în continuare «Domn până la Marea cea mare».

După Mircea cel Bătrân urmează la tron fiul acestuia Mihail (1418-1420) împotriva căruia Sultanul Mahomed I (1413-1421) declanșează un război sfânt, fiindcă domnitorul român s-a răzvrătit din nou, devenind neascultător și - spun cronicile turcești - a încheiat înțelegere cu craiul unguresc. Și în aprilie 1420, însuși Mahomed I cu o oaste uriașă pentru vremea aceea a atacat Țara Românească.

Cronicile turcești precizează că armatele de invazie au atacat și supus patru cetăți vestite, Enisala, Isaccea, Turnu și Giurgiu, după care au pustiit Țara Românească de unde au luat numeroși robi, zaherea fără socoteală și avuții multe. În acel război a căzut în luptă însuși voievodul Mihail I. A se observa că în cronicile turcești, cele patru cetăți sunt menționate cu termenul de preamărire, «vestite». Turcii au sprijinit la tronul Țării Românești, un domnitor obedient, Radu Praznaglava I, care a acceptat plata tributului, dar și acesta, ca și urmașul său, până la anul 1431, în actele emise se intitula Domn până la Marea cea mare.

Această versiune ne face să credem că așa cum se susține în tratatele de istorie, turcii nu au instalat administrația civilă în Dobrogea, fapt care s-a împlinit doar atunci când și-au consolidat autoritatea prin cucerirea la 1484 a cetăților de peste fluviu, Chilia și Cetatea Albă. În felul acesta, Imperiul Otoman își asigură în zonă o frontieră naturală mai ales ca Marea Neagră - Cara denis, devenise un loc turcesc. Este sigur că abia în anul 1484 turcii au instalat în Dobrogea administrația otomană. Rolul strategic al cetății Enisala se va stinge la începutul secolului XVI datorită fenomenelor naturale (în Marea Neagră nu se formează marea) care au determinat așezarea cordoanelor de nisip și în plus, datorită apariției unei noi arme de asalt - artileria.

Sistemul de construcție al cetății Enisala

Construită de genovezi la 1261, cetatea cățărâtă ca un cuib de vulturi, are o poziție strategică. Având o suprafață de 3500 m, are o formă de patrulater neregulat cu latura mare spre V-SV (astăzi prăbușită aproape în întregime în prăpastia alăturată) lungă de peste 100 m. Laturile de E și N măsoară 50 m, iar cea de S - 30m. Zidul de incintă a fost gros de 1,50-1,85m, iar la exterior avea 8 turnuri de apărare cu câte 3-4 și 5 laturi. Zidurile de incintă și turnurile au fost construite din piatră

de calcar cioplit în formă cubică. Intrarea principală se află pe latura de S, lângă colțul de SV. Pe latura de NE a dealului, la distanță de 35-37m, s-au descoperit ruinele unui alt zid(al doilea) de incintă, prevăzut la exterior din loc în loc cu turnuri pătrate. Acesta a fost distrus de timp și de fabricanții de var. În interior, la incinta mică s-a identificat fundația unui bazin pentru apa și temelia unei construcții de dimensiuni mai reduse, iar între cele doua construcții s-au descoperit resturi de ziduri.

Așezările civile

Cetatea se află așezată în apropierea satului cu același nume. Este posibil ca sub actuala localitate să se afle așezarea străveche. Lucrările de specialitate arată că etapa sec.VII și XIV a adus ca fenomen nou (alcătuiți de) mari concentrări ale unor așezări umane în răsăritul Țării Românești și se precizează că pe maluri așezările se țin lanț. Se constată fără tăgadă că astfel de grupări rurale datează în mod cert din sec XII, printre care Isaccea, Enisala și Păcuiul lui Soare (Istoria Românilor, vol.III, Ed. Academiei, pag.523). Așezările din Dobrogea sec. XIII și XIV, erau sub formă de bordeie și case de suprafață cu trăsături de localități urbane. Casele de suprafață aveau pereții din paianță sau lemn și tencuiala din piatră. În sec. XIV, apar și case mai mari cu mai multe încăperi. Predomină locuința adâncită și căptușită cu piatră. Pe maluri, așezările erau grupate.

Sistemul și ritualul de înhumare

Înmormântările se făceau prin înhumare în ritual creștin în spații care aparțineau fiecărei familii, de regulă fără sicriu. La Enisala este semnificativ faptul că în necropole s-au găsit obiecte de inventar valoroase, între care elemente de podoabă, inele, cercei, pandantive, monede, piese de îmbrăcăminte.

Inventar arheologic

S-a găsit: ceramică - farfurii pe fundul cărora se aflau reprezentări bizantine și diferite nume - ex. Dimitrie, Mihail, care probabil îl designează pe meșter.

În secolul XIV se prelucra lemnul și au fost descoperite unelte: tesle, liguri pentru scobit, securi.

-arme: vârfuri de săgeți din fier și os, pinteni cu furcă, piese de harnașament, pumnale, prin care se confirmă caracterul militar al cetății.

-obiecte civile: amnare, cuțite, crampoane pentru gheață, lacăte scoabe, piroane.

-catarama, pafale, nasturi de bronz și fier.

-podoabe: inele, cercei de bronz, argint și aur.

-simboluri creștine din argint și plumb.

-monede hiperberbi bizantini și bani românești de la Vlaicu Vodă (1364-1377), Radu I (1377-1384), Mircea cel Bătrân (1386-1418), Petru Mușat (1375-1391), Alexandru cel Bun (1400-1432).

Astăzi se fac demersuri pentru restaurarea "cuibului de vulturi" de la "Marea cea mare".

Ionel BOSTAN

Infanteriștii Sfântului Andrei

Pentru ușurarea sufletului celui care a trecut la cele veșnice, Sfânta Biserică a rânduit ca, la Moșii de iarnă, cei rămași în viață să facă parastase și pomeni tuturor adormiților - din toate vremurile și toate locurile: moși, strămoși, pentru cei ce au murit în împrejurări nenorocite, ne-spovediți, neîmpărtașiți, fără lumânare, în războaie etc. Parastasul nu este altceva decât o prescurtare a slujbei de înmormântare, în care se face rugăciunea de dezlegare și iertare rostită de preot, urmată de Veșnica Pomenire și împărțirea colivei, colacilor, vinului și lumânărilor. Doar așa Bunul Dumnezeu se va îndura și de cei pomeniți la Judecata de Apoi (Cateheza despre Parastas).

Vedenii albe de pe alte târâmurii se pot iții uneori pe lângă noi, mai cu seamă pe la răscruci de drumuri, dacă e în creierii nopții, privindu-ne cu ochi blânzi și rugători, însă fără să spună nimic... Sperie ele pe unul-altul, mai ales oameni cu sufletul curat, dar nu vor decât să ne dea de înțeles că așteptă să se facă o sfințire pe locul în care bântuie. Asta pentru că, de fapt, ele nu sunt altceva decât sufletele chinuite ale celor care au murit de-a lungul timpului fără împărtașanie și lumânare. Cam asta ziceau bătrânii că ar fi cu înfricoșătoarele stafii. Povești care spun că ele s-au arătat „individual” și „face to face”, băgându-i în toți sperietii pe câte vreunul, în sat la noi, sunt o groază. Urmările nu au fost din cele mai tragice, doar că, după asemenea întâlniri, unul albea complet, de să nu-l recunoști a doua zi, altul mușea, vreuna lepăda plodul, ori, chiar - dacă e să mă gândesc la Mitru Macamete - se putea da și în sminteală. Numai că, același Mitru Macamete, auzeam într-o vreme, a cunoscut pe pielea lui și ce înseamnă să dai ochii cu câteva zeci de stafii deodată. De altfel, e de presupus că nu după întâlnirea cu vreo stafie bezmetică s-a țicnit el, ci mai degrabă după confruntarea cu „acțiunea organizată” a pâcloaselor vedenii. Nu întâmplător pun accentul pe organizare, pentru că, așa cum veți vedea, la mijloc este vorba despre spirit cătănesc. Mitru, om în etate de-acuma (fiind neînsurat, se aciuse pe la frate-su mai mare, Petrachi, trăind într-o cămăruță de chirpici, alipită de șura vacilor), nu era tocmai vorbăreț. Dar câte ceva din ce știa el că se întâmplă pe Bahna Dracului, tot a scăpat. Mai întâi lui Costăchel,

nepotu-su a paralizat din senin și a murit, Enoaia a rămas fără suflare, stâlcită de armăsarul lui Ciuntu Cepelegei, iar Ruxandra s-a spânzurat netamnesam, nu mai facem caz. Mai ales că nu se știe dacă putem face vreo legătură directă cu povestea Bahnei amintite, deși babele satului - după ce a fost trăsnet din senin văcarul - spun că totul de acolo se trage și că nu-i defel a bună să-i vorbești cuiva despre asta, fie că ai văzut cu ochii tăi ceva sau doar ai auzit pe la alții. Dar, în fine...

*
* *
*

Să spunem că Bahna asta, zisă „a Dracului”, este o întindere de imaș covățit, de câteva hectare bune, înconjurată de dealuri râpoase, care vine în partea dinspre Vascani a satului nostru. Mai multe ghioluri și bălți, care nu seacă nici în luna lui Cuptor, fac să fie năpădită de păpuriș și străjuită de sălcii și răchiți. Cel mai adesea, de cu seară și până a doua zi, târziu, aici domnește pâcla. Zecile de dâmburi, mai mari și mai mici, sunt acoperite mai tot timpul anului cu iarbă verde și groasă. Cu toate acestea, n-ai să găsești picior de vită la păscut. Și de-ar fi să moară de foame, oile, vacile ori caii sătenilor nu ți-ar pune botul pe vreun fir de iarbă, ferit-a Sfântul. Scenele cu vaci care, din senin, încep să scormone cu coarnele în pământ, cai tăvălindu-se pe jos, după care își atacă inexplicabil stăpânii, sau oi care fac cruce cu copita, înainte de a o rupe apucate la fugă, kilometri întregi, ca de lup, nu sunt deloc rare. Asta cu atât mai mult cu cât, din loc în loc, iarba pare pătată de sânge, firele având o culoare între roșu și maro... Și azi poți vedea pete roșii, așa, cât palma, dar și cât gura căldării, ori mai mari - că trebuie să faci un salt bun ca să le păsești. Se zice că mărimea lor este după cum cei căzuți în ultimul război au murit, câte unul, de un singur glonte, ori grupe și plutoane întregi, în bătaia snopului de mitralieră sau a Katiușei rusești. Ceea ce e sigur e că, prin `44, în vară, când venea frontul dinspre Est, înapoi, companiei comandate de căpitanul Alfred Sicoe (un profesor de biologie, în viața civilă, de prin Caracal), avea să i se înfunde, aici, la propriu. În mod nefericit, calculele și orientarea după regulie militară arătau că cea mai bună direcție de retragere este cea de-a dreptul peste mlaștini. Vitregită de ajutorul nemților (buimăciți, și ei, acum), alături de care a luptat o perioadă, compania a fost tocată mărunț, „la Katiușă”, de ruși, de pe dealul Ulmișului. Se spune că niciunul din cei vreo sută de infanteriști n-aveau să mai iasă vreodată din micul ținut mlaștin. Acolo au rămas pentru vecie și cele patru tanchete care însoțeau trupa. Ba chiar și cocoșul americanesc al comandantului, pe care l-a purtat cu el peste tot pe unde a mers cu frontul... Doar un ceas să fi întârziat atacul bolșevic, și ar fi fost suficient să treacă Șaua Ruginoasei, ajungând sub protecția lanțului de cazemate de pe Valea Siretului...

(continuare în pag. 10)

Vaietele și gemetele soldaților masacrați s-au auzit zile în șir, până să se stingă. Or fi tras corbii și prădătoarele sălbatice de trupurile lor, rușii mergând mai departe, nepăsători, iar sătenii fiind în refugiu, tocmai pe la Sascut, în vremea aceea...

*
* *
*

În zilele noastre, trecătorii care vor să ajungă la gară, aflată măcar la două-trei ceasuri de mers pe jos, pentru trenul de patru dimineța, înconjoară larg locul blestemat. Unii, care s-au încumetat s-o taie de-a dreptul în miez de noapte, povestesc că au fost însoțiți o bucată de drum de umbre albe și au auzit clar tânguilele celor morți acolo, care își imploră mamele sau își strigă, pe nume, soțiile ori copiii... Din când în când se aude limpede cântând cocoșul americanesc al Comandantului. Și nu se poate confunda cu cântecul cocoșilor din sat, spun cei mai mulți, pentru că este mai pițigăiat (ce bojogi putea să aibă, că Sicoe îl băga în buzunarul vestonului!) și vine de-a dreptul din adânc. Apoi, în urechi și picioare simți o trepidație, un duduț înfundat, tot ca din pământ, care îți amintește că mlaștina a înghițit și motorizatele blindate, pornite, cu oameni în ele.

*
* *
*

În fiecare an, în ajun de Sf. Andrei, cu puțin înainte de miezul nopții, Mitru Macamete ia încetișor, la pas, cărarea către Bahnă, ce străbate prin mijloc o salcâmiște tânără. Ajuns undeva, într-o margine, printre răchiți i se înfățișează, în formație completă, compania odinioară masacrată. Peste tot, ceață în jur, dar pe soldați îi vede ca în palmă, așezați, parcă, pe o estradă învăluită în lumină albă. Da, apare o companie întreagă: patru plutoane a câte trei grupe, fiecare, cu ofițeri în flanc și cu căprarii în deschidere, aliniată la sfoară, parcă. În față, pe mijloc, Căpitanul Sicoe. Așteaptă raportul. Apelul merge repede: Caporal Cazacu - `Zent, Frunțaș Ududec - `Zent, Soldat Nedelcu - `Zent, Soldat Zaharia - `Zent, Soldat Zaharia - `Zent (se vede treaba că aștia erau doi frați), Soldat Marchiș - `Zent, Soldat Șpac - `Zent, Soldat Bleorț - `Zent... Și tot așa, până la ultimul. Toți aveau fețele triste. Foarte albe și cu cearcăne vinete mari, în jurul ochilor. Se strădui să observe dacă au obrazul bărbierit, dar contururile nu-i apăreau suficient de clare... În orice caz, bocancii de campanie nu erau înnoiați. Ba, chiar, aveau luciu. Cel puțin așa vedea Mitru. Urmară comenzi de mânăire a puștilor cu baionete și i se dă onorul Comandantului. Mișcările erau ca la carte. Își dădu ușor seama de asta Mitru, pentru că și el a făcut câteva luni bune de armată. Pentru câteva secunde rememora întâlnirea lui cu armata, când, după dezinfecția cu "praf alb", au fost duși, în pielea goală, la magazia de efecte, unde un "plotonier major" le împărți fiecăruia, măsurându-l din ochi, câte-o pereche de bocanci grei, cu potcoave și ținte din fier, una de izmene din pânză groasă, pantaloni și tunică, moletiere, centură și curea de

pantaloni, cămașă și flanel. Apoi, tot goi, cu efectele împachetate-n brațe, au fost duși în pas alergător lipăind cu picioarele goale pe cimentul rece, în dormitoare, unde au fost puși să se echipeze în ținuta militară... I-ar fi plăcut să facă toți anii de cătănie, trei la număr, că așa era pe atunci, dar l-au găsit cu TBC și i-au dat rapid formele de clasare... Acum mai putu să remarce și cât de bine se ținea Căpitanul Sicoe. Înalt și drept, aer sportiv și tineresc. Îi găsi la fel de bine și pe cei trei sublocotenenti și locotenentul, comandantii de plutoane, dar aștia oricum erau mult mai tineri. Încercă, apoi, să numere trupa, așa, om cu om, la rând, unu, doi, trei, patru..., dar n-a ajuns pe la douăzeci, că, gata, scena s-a stins, ceața și întunericul nelăsându-l să-și mai vadă nici măcar propria mână. Nu-i nimic, își zise, îi număr la anu`. Credeți cumva că i-a fost frică? Nu. Tot timpul a ținut strâns la piept Cartea sfântă. De fapt, el trăiește ca un monah. Doar în post și rugăciune. Și nu lipsește niciodată de la Sfânta Liturghie. O vreme a insistat la preotul cel nou să facă o slujbă pentru sufletele celor prăpădiți în Bahnă, dar nici până în ziua de azi n-avea să fie luat în serios.

*
* *

Nu se știe cum și de unde au aflat de această poveste cei de la un Centru de Studiere a Lumilor paralele (sau așa ceva). Au venit, au stat de vorbă cu sătenii, au făcut filmări. I-a purtat Iliuță al lui Racliș, văcarul satului, care se înțelegea bine cu Mitru Macamete și aflase multe de la el, peste tot. Le-a arătat și locul dinspre via Catincăi lui Irimia (singura din sat care stăpânea meșteșugul drăcesc al luării manei vacilor de lapte, cine știe ce viață o fi ducând Dincolo!) din care privea Mitru parada soldaților-fantome. Și urmele șenilelor, vizibile și azi, de pe dâmbul de hlei, până unde se pierd în mlaștină. Au întors pe toate fețele niște bucăți de oase. Au ridicat piese grele, năpădite de rugină - o turelă, bucăți de lanțuri groase, cu zale cât pumnul, lăzi pentru muniția de tun, un ochitor, toate provenite de la blindatele scufundate. Au comentat ore în șir, pe limba lor, în jurul câtorva căști din oțel, scoase dintr-o râpă, toate cu câte o gaură sau mai multe, făcute de gloanțe, și a unor baionete, încă tăioase. Camerele lor de luat vederi, cu tele-transmisie (măcar vreo șapte-opt, așezate în poziții diferite), lăsate pe Bahna Dracului, în noaptea de Sf. Andrei a anului trecut, au înregistrat secundă de secundă, la detaliu, trepi-dațiile ultimei trestii, unduirea sălcilor, zborul oricărei păsări speriate de ceva etc. etc. Numai că toate, de la ora zero la zero și un sfert, arătau aceeași imagine: un punct mare luminos în mijlocul ecranului înnegrit inexplicabil. Altceva, nimic. Evident, sfertul acela de oră era suficient pentru apelul și raportul Companiei.

(continuare în pag. 25)

Colocviul Național de Haiku

*Am găsit calea
perfectă spre nirvana
de-acum și aici -
plimbare printre măceși
înfloriți în tăcere.*
(tanka - Șerban Codrin)

În perioada 30 aprilie - 2 mai 2010, a avut loc la Constanța **Colocviul Național de Haiku**, organizat de Societatea de Haiku Constanța, colegiul Național „Constantin Brătescu” și colegiul Tehnic „Tomis”, cu tema *Lirică occidentală - lirică japoneză: tradiție și inovație*. Într-o atmosferă de poezie și muzică, evenimentul a reunit membri ai Societății de Haiku din Constanța, București și din țară, alături de editori de reviste, oameni de cultură, scriitori membri USR sau ASR, liceeni, profesori, studenți.

Programul a debutat vineri - 30 aprilie 2010, la ora 13.30 cu primirea oaspeților, la Colegiul Național „Constantin Brătescu”, în sala amfiteatru. Prima comunicare **Spiritul japonez în cultură** a fost susținută și PPT de prof. univ. **Setsuko Sasaki**, voluntar al Ambasadei Japoniei din București, în limba japoneză și tradusă în română de prof. Luiza Gătan de la Liceul Teoretic „Traian” (Constanța). A urmat un recital de haiku, creații ale elevilor de la Grup Școlar C.A. Rosetti (Constanța) și a continuat cu eseu **Copiii în haiku** de scriitoarea Adina Enăchescu (Râmnicu-Vâlcea). Alexandra Flora Munteanu (Constanța), a adus în discuție **Poezia europeană/ orientală**.

Partea întâi a întâlnirii s-a încheiat cu **Modele poetice în lirica românească interbelică** de drd. Anastasia Dumitru (Constanța). În partea a doua, Aura Văceanu a prezentat **Tehnica folosită în haikuul japonez modern** - Vocabular și structură, eseu de Ban'ya Natsuiishi din *Japanese / English Japanese Haiku 2001* (Modern Haiku Association, Tokyo, Japan, December 2000). Prezentarea a fost interactivă și a condus la explicarea termenilor de **cuvânt cheie**: *kigo* – cuvânt sezon al obligatoriu în haiku și *kire* sau *kirej* - **silabă onomatopeică** în haikuul japonez, dar **pauză** după primul sau al doilea vers al textului, în haikuul occidental. De asemenea, a insistat asupra diferenței dintre haiku (imagini ale naturii: animale, plante, ape care provin din animismul japonez) și senryu (imagini ale umanului cu note umoristice). Poetul Șerban Codrin a adăugat că unul dintre principiile estetice obligatorii în haiku este paradoxul, alături de ryuko (eternul) și fueki (efemerul), adăugăm noi.

Deschiderea oficială a avut loc sâmbătă - 1 Mai, în sala de festivități a Colegiului Național „Constantin Brătescu” cu *Primăvară româno-japoneză*, prezentare PPT de Elena Vasile, urmată de un spectacol multietnic (dansuri turcești/dansuri populare româ-nești), prezentat de ansamblurile: **Filizbear și Junii Dobrogei** formate din elevi de la Școala „Constantin Brâncuși”, Medgidia, pregătiți de profesor Vildan Bormambet și de instructorul Ene Dumitru. Au fost apoi premiați elevii participanți la concursul de haiku, organizat de revista *Albatros*, cu diplome și cărți de autori constănțeni în general (sponsorizare Editura Ex Ponto). Organizator a fost prof. Anișoara Lordache, iar juriul format din poeții: Clelia Ifrim, Vasile Moldovan (București) și Radu Patrichi (Constanța). A urmat **Despre foto-haiku**, comu-nicare și prezentare PPT de scriitorul Jules Cohn Botea (București) și **Poezia ca biografie**, eseu despre **Saito Fumi**, de Clelia Ifrim, care a vorbit și despre cartea **Fereastra noastră**, de Dumitru D. Ifrim.

Un moment important al dimineții l-a constituit lansarea cărții **Țara lui Poseidon**, antologie lirică universală și românească, dedicată mării, coordonată de scriitorul **Ovidiu Dunăreanu**, cu o prefață de **Angelo Mitchievici**, realizată și prezentată de poetul **Arthur Porumboiu**, membri ai USR, Filiala Dobrogea. Au urmat lansări de carte de poezie: **Energii latente / Latent Energies**, (Ediție bilingvă româno-engleză / Romanian English Bilingual Edition / Editura Ex Ponto, Constanța, 2010, de Anastasia Dumitru); **O narcisă frântă**, poezie, Cidem Narcisa Brăslășu (Constanța), prezentată de Umgran Brăslășu; **Chemarea anotimpurilor**, de Octavian Mareș (Bacău), comentată de Mara Paraschiv (Bacău) și de Florin Grigoriu (Lehliu-Gară). Scriitorul Daniel Drăgan (Brașov), a prezentat **Fantoma**, roman propriu și **Evantaie sub cireși înfloriți**, a poetului George Pușcariu (Brașov).

(continuare în pag. 12)

Ne-a bucurat privirea o expoziție de sculptură în lemn, în miniatură, de Octavian Mares.

O comunicare importantă **Haiku - acest poem minunat și unele erori în compunerea sa** de Șerban Codrin (Slobozia), a fost urmată de **Cercul de studii pentru inițiere în haiku**, comu-nicare și PPT - prima revistă online de haiku **RO KU**, prezentată de Corneliu Traian Atanasiu (Bucu-rești). Diseminarea proiectului **Interculturalitate româno-japoneză**, l-a constituit prezentarea PPT de prof. Gabriela Dobriță și Daniela Badea, de la Școala Mereni, jud. Constanța. O prezentare din creațiile artistico-plastice ale elevilor Colegiului Național de Arte „Regina Maria” Constanta a făcut-o Bădescu Beatrice și Spiridonakos Alexia, clasa a IX a B, iar prof. de arte plastice Băluță Loretta, de la același colegiu i-a încântat pe cei prezenți cu o expoziție de haiga (imagine și text), ale atelierelor cu elevii dânzei. Lansarea de carte: **Intercul-turalitate și interdisciplinaritate în educație** - ghid metodic (Anastasia Dumitru și Aura Văceanu), cu un cuvânt-înainte, conf. univ. dr. Virgil Frunză, Ed. Universitară, București, 2010, a fost prezentată de autoare. Oaspeții au putut admira, de asemenea, expoziția de origami – **Lebedele** și povestea **Fata moșului și fata babei** realizatoare învăț. educ. Mariana Sîrbu și **Cocori**, realizați de un tânărul informatician pasionat de această artă japoneză, Marius Jerlăianu (Constanța).

După-amiaza a continuat cu **Provocări în abordarea genului liric japonez, în arealul băcăuan** comunicarea poetei Mara Paraschiv (Bacău) și **File din istoria haikuului** (10), de Florin Grigoriu; recenzie / lansare **Lumina zăpezii**, de Alexandru Cazacu și Maria Adam (București). Seara s-a încheiat în mod plăcut cu discuții libere legate de tema colocviului, la care s-au alăturat și cei doi oaspeții de la Galați, scriitorul Petre Rău și Ticu Bejan, care ne-au prezentat și ne-au oferit Boema, o revistă design modern și pagini valoroase de creație, în care am descoperit o pagină de haiku realizată de Tania Niculescu (Tulcea), prezentă și ea pentru o zi la colocviu.

Duminică 2 mai, în ultima zi a colocviului Aura Văceanu a vorbit despre literatura sârbă, proză și poezie, inclusiv a celei de sorginte niponă, descoperită la **Dialogui intercultural** - Ediția a II-a, Valjevo, Serbia: 8-10 aprilie 2010.

Colocviul s-a încheiat cu un atelier de haiku, în care s-au comentat haikuuri ale autorilor prezenți, la care au adus argumente Șerban Codrin, Teodorea Moțet, Florin Grigoriu, Mara Paraschiv, Magdalena Dale (București). Au citit din creațiile lor, iar într-un poem al lui Dan Ioan Nistor s-a descoperit un haiku. Dezbaterea **Rolul întâlnirilor lunare, anuale și internaționale** - interesul pentru haiku, reflectat în reviste românești și străine: Albatros, Haiku, Moonset (USA), Prunul (Serbia), Apokalipsa (Slovenia), Ex Ponto etc. a adus la discuții și pe editorii revistei Boema de la Galați, care ne-au oferit o surpriză specială prin prezența dum-nealor.

Cu probleme organizatorice, perspective, con-cluzii (oaspeți și gazde), colocviul și-a închis lucrările la ora 13.30, cu exprimarea dorinței tuturor de a ne re-întâlni în septembrie.

Aura Văceanu

Marin MOSCU

CULOAREA PREFERATĂ

Îmbrăcată într-un costum violet, frumoasa blondă Mițura intră în cabinetul primarului Marineru. Acesta, surprins de frumusețea trupului tinerei blonde care-și etala sânii pe jumătate goi, o măsoară din cap până-n picioare și remarcă:

- Frumoasă ești! Blondă, cu buzele senzuale, cu ochii iscoditori, cu sânii ca două mere date în pârg, cu mijlocelul numai bun de cuprins în brațele neiertătoare ale primarului, iar picioarele, ah, picioarele asemănătoare patinatoarelor din concursul mondial de patinaj artistic pe o gheață fierbinte. Așa că știi cu ce ocazie ai trecut, Luluța, pragul cabinetului meu.

- Nu mă cheamă Luluța, ci Mițura Amilic.

- Nu! Pentru mine ești și vei fi Luluța. Te-am angajat. Ești consilierul meu personal zi și noapte. Batem palma? Sau nu?

- Batem! Inima mea ți se dăruie din această clipă!

- O să fim o echipă pe cinste! Culoarea violet este culoarea mea preferată, culoarea care-mi aduce energii pozitive, culoarea care-mi poartă noroc.

- Și mie-mi poartă noroc, se vede că-mi poartă noroc,... norocul meu ești tu, dragul meu primar Marineru.

- Ne tutuim doar când suntem singuri, în rest...

- Bineînțeles!

Pe loc primarul semnează o decizie de încadrare, o trase pe Luluța în brațele lui, îi prinse mâna dreaptă în palma lui odihnită și-i lăsă libertatea să-și semneze numele pe peticul de hârtie.

- Acum trebuie să punem ștampila și să sărbătorim.

- Luluța „ștampilă” cu buzele ei fremătătoare gura primarului apoi, parcă, ieșind din extazul plăcerii, Marineru apăsă pe un buton. Secretara se arătă în ușă.

- Dă-mi un număr de înregistrare pentru ocuparea postului de consilier.

- Domn primar, ați anunțat examen! Sunt câteva zeci de dosare!

- Concursul s-a terminat. Câștigător este doamna Luluța! Ai înțeles?

A doua zi noua consilieră încarcă o factură de câteva zeci de euro pentru perdele, pentru fețe de masă, pentru tot ce credea ea că-i va face plăcere primarului. Acesta semnează factura și întreabă:

- Ceva pentru protocol ai oprit?
- Cum să nu! Jumătate din sumă.
- Așa da.

Spre seară totul era violet, chiar și canapeaua pe care s-a decis încadrarea, era violetă.

- Îmi place, Luluța! Chiar că-mi place! Ai inițiativă!

Pe la miezul nopții amândoi păraseau primăria, fiecare crezând că și-a adus aportul pe canapea ireproșabil. Zilele treceau, facturile se înmulțeau și întrebările începeau să curgă pentru încrederea deplină.

- Ce spui Luluța, fac față cerințelor?

- La unele cerințe da, la unele nu, mai precis la una.

- Hai, spune-mi deschis, nu te sfii!

- Păi, semeni cu David Beckham. O ai mică, mică, mică! Ar trebui lungită cu 7–10 cm. Cunosc un specialist care face lucrul acesta, discret, cu randament 100%.

- Cum? Mi-e jenă și de tine... și de el!

- Nu-i nimic. Îl plătim. Ne dă rețeta contra unei facturi pe care trecem mai multe materiale consumabile.

- Și Curtea de Conturi?

- Ai uitat, dragul meu, că sunt juristă?

După câteva reprize de tratament se miră și Marineru de „elongația” succesului. Plecau împreună la Sinaia, la Predeal, la Brașov, la Constanța, la Buzău. Viață, nenică! Și familiile lor erau fericite. Cine-ar fi bănuț că între ei se ițise o relație amoroasă. Utilajele primăriei lucrau acum în contul lui, dar și al ei. Bani peste bani, lux peste lux. Cei doi se afișau cât mai des în public. Erau prieteni de familie! Se afișau și cu familiile lor, ca oameni de succes ai urbei.

- Uite, maică, ce succes are Luluța noastră și domnul primar la fel!

- Ba nu, primarul este grav bolnav, este internat în spitalul județean. E greu să conduci un oraș mare, sunt multe greutăți...

- Mi-am amintit: la postul tv local spuneau că-l mută la un spital din capitală, unde specialiștii sunt mai buni. Ai noștri nu sunt la fel de buni?

În camera lui de spital din capitală avea accesul doar Luluța, consilierul lui personal, ceilalți membri ai familiei puteau să-l privească doar pe un monitor de la intrare. La ieșire din spital, primarul mulțumi echipei de specialiști și urcând în mașina violetă a doamnei consilier observă și pe doctorul Herodot Bunescu de la spitalul județean.

- O clipă, te rog! Deschise geamul și întreabă răsând:

- Ce faci, doctore Bunescu, ai venit să vezi dacă n-am murit?

- Nici vorbă! Cu acest bisturiu v-am redat viața, domnule primar!

- Dumneata?

(continuare în pag. 14)

- Da, răspunse echipa în cor. Domnul doctor Herodot Bunescu este cel mai bun specialist din Europa. Dumnealui trebuie să-i mulțumiți.

Luluța porni mașina accelerând nervos.

- Ce mi-e și cu ăsta? Se crede buricul pământului?

Marineru tăcu. Se lăsă pe spate și adormi în timp ce Luluța conducea mașina cu atenție. "În spatele unui bărbat puternic, stă o femeie puternică. Tu ești capul, eu sunt gâtul și te port, primarule, în direcția în care doresc eu!" își spuse în gând consiliera. Până la punerea pe picioare a primarului, activitatea primăriei n-a avut de suferit, consiliera știa să dea dispoziții viceprimarului cât și celorlalți salariați din primărie. Lumea se pregătea de alegeri. Listele erau pline cu numele numeroșilor candidați. Totuși el, Marineru Valsec, era trecut pe primul loc.

- Numai tu ai învățat treaba! Voi câștiga și aceste alegeri?

- Trebuie să le câștigi. Voi fi lângă tine. Și unghiile și fondul de ten îmi vor fi încununat cu sifid violet. Totul. Eu sunt culoarea violet. Culoarea ta norocoasă! Zahărul, făina, uleiul, celelalte produse primite de la U.E. le-am distribuit electoratului ca fiind atenții din partea ta. Chiar și doctorului Bunescu i-am umplut câteva pungi și, la insistențele mele a primit. Așa că nu trebuie să ai vreo grijă. Ești curat ca lacrima! Și cei de la Curtea de Conturi s-au minunat cât de bine conducem primăria. Asta-mi place. Asta fac!

- Ai har, Luluța! Ce mă făceam eu fără ochii aceștia iscoditori? Dar dacă mă contestă vreun contracandidat?

- Nu au nici o șansă, fii fără grijă! Ei o au mică mică, mică. Tu ești cu 7 cm peste ei!

mai, 2010

CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

- ❖ *Anastasia Dumitru* – **Revenirea în fire**, eseuri, Ed. Ovidius University Press, Constanța, 2009
- ❖ *Șerban Codrin* – **Marea tăcere**, versuri, Ed. Star Tipp, Slobozia, 2001
- ❖ *Aureliu Goci* – **Apocalipsa după Arghezi**, eseu, Ed. Beta, București, 2009
- ❖ *Octavian Mareș* – **Chemarea anotimpurilor**, haiku, Ed. Vicovia, Bacău, 2010

CyberPoems

Am vrut să-mi ascund iubita în mare

am vrut să-mi ascund iubita în mare
 am purtat-o pe o targă de clisă
 pe când îi culegeam gânduri pierdute
 pe țărături aiurea
 mă chinuia întrebarea cum de putea trăi
 atât de departe de mine
 ochii ei cu mii de pleoape
 la o vreme
 doar cu zâmbetul rezolva ecuațiile mele
 în ea nu-mi era dor de nimeni
 mori de apă mi-au crescut prin somn
 cuvinte minuscule urcau și coborau
 erau oameni mai mulți decât valuri
 pe mare însă
 un soare mi-a înghițit targa
 cu tot cu iubită

Mari întrebări

dimineața îmi puneam mari întrebări
 iar noaptea căutam răspunsuri

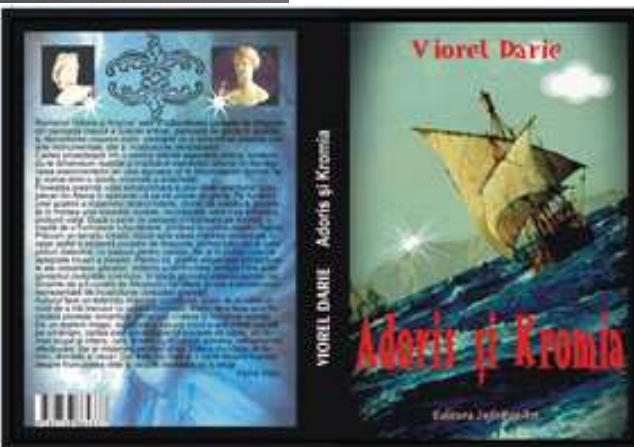
întrebări nesfârșite aplecate peste patul meu

nu mă mai sperie cântecul mamei
 am învățat în crângul acesta să aștern
 primăvara devreme
 urc munți de dorul de a găsi cărări
 știu pe nume lichenii
 geometria din mine acum pare a mea

și-am mai învățat
 să nu mai pun întrebări
 niciodată de când și de unde

Apollo

Viorel Darie - Adoris și Kromia
Editura InfoRapArt, Galați, 2010

Romanul "Adoris și Kromia" este o poveste de dragoste și aventuri, plină de suspans, cu personaje de o desăvârșită puritate sufletească. Autorul și-a plasat acțiunea într-un decor al lumii antice, cu peisaje și rațiuni ale minții omenești încă nealterate de complicațiile logicii.

Este o poveste pasionantă, bazată pe aventurile unui tânăr, pe nume Adoris, fiul unui mare armator din Atena antică, care părăsește căminul părintesc și pleacă pe mare, dornic de a săvârși isprăvi fără seamăn. Soarta îl poartă o vreme pe insula Rodos unde, după un concurs de împrejurări, își găsește un prieten pe măsură: Craton, fiul regelui insulei. Împreună vor porni în fruntea unei armate împotriva regelui Agatos al Atalyei. Dar expediția eșuează, iar Adoris este prins și întemnițat.

Providența face însă ca el, Adoris, suflet nobil și romantic, s-o întâlnească pe Kromia, fiica regelui Agatos, o tânără de o frumusețe fără seamăn. Schimbul de priviri dintre cei doi tineri cu inima curată face ca între ei să se înfiripe o dragoste pură.

Romanul abundă în episoade în care întâlnim măreția cetății lui Agatos, a templelor și palatelor zidite de el. Vin însă zile grele pentru cetatea Atalya: Kirvan, prințul Persiei, o vrea pe Kromia de soție, dar regele refuză. Începe un crunt asediu al perșilor asupra cetății. Orașul reușește o vreme să reziste, cu Adoris săvârșind fapte de vitejie, luptând ca un erou pe baricade pentru a salva cetatea, dar și iubita sa Kromia.

Până la urmă cetatea ajunge în pragul colapsului. Întâmplarea face ca să apară nesperat ajutor din afară, de la prințul Craton. Se pun astfel bazele unei evadări spectaculoase. Cetatea Atalya cade în mâna perșilor, care o transformă în ruină. Adoris și regele Agatos împreună cu familia sa reușesc să se îmbarce și să ajungă la adăpost pe insula Rodos.

Povestea se termină cu un frumos happy-end, întregul alai în frunte cu Adoris și Kromia vor ajunge cu bine la Atena și se vor bucura de fericirea mult visată.

Viorel Darie - Puterea razei albastre
Editura InfoRapArt, Galați, 2010

Autorul volumului de povestiri "Puterea razei albastre" își "descarcă" în scris sufletul supraîncărcat de nostalgia locurilor natale. Pe meleagurile de basm ale Bucovinei se petrec lucruri neobișnuite, care amplifică misterul nopților de vis din această minunată zonă de munte. În plus, o frumoasă poveste de dragoste animă întreaga poveste.

Marian, un proaspăt absolvent al facultății de matematică, se instalează pe un munte bucovinean pentru a-și ocupa postul la Observatorul Astronomic din vârful acestuia. El își ia luat treaba în serios dar, când munca se transformă într-o rutină, tânărul astronom simte că se plafonează și regretă viața de singurătate pe care o trăiește pe munte. În aceste împrejurări providența i-o scoate în cale pe Adelina, o studentă bucureșteancă venită cu un grup în excursie. Întâmplarea este menită să-i schimbe radical starea sufletească. Dar Adelina se întoarce la București, iar Marian rămâne din nou singur, pe vârful multelui, reluându-și anosta activitate.

Lucrurile însă se complică atunci când Marian devine involuntar martorul unor fenomene astronomice incredibile. Într-o noapte se prăbușește pe munte o navă cosmică. Urmează episoade de suspans în investigarea ciudatei situații. Tânărul astronom, îndrăgostit de Adelina, ține legătura cu ea trimițându-i scrisori înflăcărâte, dar povestindu-i și despre evenimentele prin care trece. Între timp, sosesc la fața locului echipaje de specialiști din întreaga lume pentru a vedea și studia misteriosul corp ceresc.

După zile întregi de peripeții, Marian va fi internat într-un spital, acuzând dureri în piept și fiind suspectat de iradiere. Dar se va dovedi că presupusa iradiere nu era altceva decât o simplă răceală.

În final părinții Adelinei îi asigură lui Marian un post în București, iar cei doi tineri au de aici înainte șansa de a fi împreună. Marian va părăsi definitiv postul de la observator, în pofida nostalgiei pe care o simte pentru farmecul și bucuria pe care le cunoscuse în frumoșii munți ai Bucovinei.

Virgil DIACONU

(Din volumul "Destinul poeziei moderne")

II. GENERAȚIILE LITERARE LA PUTERE ȘI DESTINUL POEZIEI

Literatura epocii *moderne* - de la simbolism și până în timpul prezent - se constituie, în principal, atât din operele curentelor și generațiilor literare, cât și din operele independente, rebele, neafiliabile curentelor și generațiilor. Termenul *curent literar* impus de avangardă, termen care nu de puține ori cuprinde produsele culturale și atitudinea comună a spiritelor mai multor nații (de regulă europene), începe să fie înlocuit cu acela de *generație literară*, semn că schimbările în domeniul literaturii încep să se accelereze și localizeze. Însă, dacă curentele literare născute la început pe alte meleaguri sugerau prin denumirea lor o direcție estetică - *romantism, simbolism, absurd, suprarealism, expresionism* etc. -, la noi, generațiile '60, '70, '80, '90 nu ne comunică nimic de ordin estetic prin denumirile lor.

Față de *conceptul modern* de poezie, care se definește prin setul de norme stilistice (estetice) relativ stabile sub care stă poezia modernă în genere, atât *curentul*, cât și *generația literară* se definesc prin setul particular de norme estetice și pseudoestetice pe care le întrupează și manifestă, așadar printr-un *canon* (canon = regulă). Canonul („curentist” sau generaționist) poate să fie enunțat în mod manifest sub formă de *program literar*, să fie pus în capul curentului sau al generației și urmat mai mult ori mai puțin, după cum, neafișat, canonul artistic poate să fie doar manifestat de operele curentului sau ale generației literare.

Generația '60, de pildă, nu și-a bătut capul cu programul său estetic. Teoretizările lui Nichita Stănescu asupra poeziei, din *Cartea de recitare* și *Respirări*, privesc mai mult poezia modernă în genere, conceptul modern de poezie, iar nu estetica generației din care a făcut parte. Generația '60 nu se definește printr-un program - inexistent, de altfel -, ci prin opera concretă, prin poezia scrisă, poezie în care se poate citi, cu o oarecare aproximație, estetica, poetica ei.

În anii debutului, generația '80 nu și-a conturat nici ea un program literar. Deși recunoaște după 21 de ani, prin Liviu Ioan Stoiciu, că a intrat în literatură „cu viața concretă, de pe stradă, nefardată, plină de

«șopârle»”, că „a pus în versuri banalul cotidian, realitatea așa cum e” (*Vatra*, nr. 12/2001), generația nu și-a făcut public dintru început un program al ei, ca grupare unitară, și a rămas nebotezată artistic: termenul *generație '80*, care a fost mediatizat intens, este unul biografic-istoric, iar nu estetic; este unul care, prin *denumirea* sa, nu spune nimic în ordinea literaturii. Ceea ce nu înseamnă, desigur, că ea nu are valori.

Generațiile literare la putere

Orice generație literară ajunge să aibă, la un moment dat, un rol important în viața literară a epocii. O generație se află *la putere* în literatura *momentului* atunci când, prin mijloace specifice - reviste și dicționare literare, edituri, instituții culturale, organizații, premii acordate etc. -, reușește să își construiască o bună poziție în literatura momentului, un destin favorabil; și atunci când reușește să „controleze” și să orienteze o parte din viața literară a clipei. Ea nu este definită, astfel, doar de canonul sau de programul ei literar, ci și de *puterea* pe care o manifestă în viața literară.

Nu confundăm, după cum se vede, *puterea* pe care o are generația cu *valoarea ei literară*, artistică, deși generația la putere poate să intersecteze, prin câteva opere, valoarea. Ca și în politică, la putere ajung mai ales aceia care știu să-și organizeze campania electorală, să speculeze oportunitățile ivite, să își creeze singuri oportunități, să se coaguleze în jurul doctrinei și al liderilor; la putere ajung aceia care știu să-și construiască și să-și întrețină prin orice mijloace imaginea, să absoarbă tendințe apropiate, să le subordoneze și să le folosească, iar nu aceia care sunt, neapărat, cei mai buni. La putere a fost valoroasa generație interbelică, dar și generația proletcultistă. La putere au fost generația '60 și generația '70, la putere este generația '80. Și la putere vor fi generațiile care le urmează, și asta prin simplul fapt că le „urmează”, deci prin simplul fapt al timpului care vine și aduce la putere generația matură biologic. Puterea literară pe care o are generația este în primul rând puterea administratorului cultural, iar nu puterea furnizată de valoarea literară.

În momentul ei istoric, generația proletcultistă, care prin propria voință și decizie a slujit partidul roșu (nu i-a pus nimeni pistolul la tâmplă), a fost o generație a puterii literare.

(continuare în pag. 17)

(urmare din pag. 16)

Ea și-a promovat și apărât propriul canon/program în aceeași măsură în care a „lichidat”, pentru moment, literatura „burgheză” și atitudinile rebele - Bacovia, Blaga, Arghezi, Radu Gyr, Vasile Voiculescu etc. Generația care are astăzi puterea în literatură face - într-un alt plan valoric, desigur, și fără spate politic - aproape același lucru: consolidându-și în primul rând propria poziție, ea neagă sau ignoră, în mare, ceea ce nu-i netezește drumul. Excepțiile (notabile) de la această conduită țin, desigur, de personalitatea unui creator sau altul, iar nu de strategia grupului.

Pe termen scurt, de aproximativ 20 de ani, care sunt tot aceia ai vitalității sale social-biologice, generația la putere controlează - așadar favorizează, ignoră sau „contrează” - diversele tendințe literare ale momentului. Ea le determină acestora într-o oarecare măsură destinul.

În ceea ce o privește, generația la putere fie își exaltă peste toate valorile, fie și le fabrică, atunci când ele lipsesc. Oricum, ea își clădește, meritat sau nu, prin toate mijloacele, un *destin favorabil*. Spre exemplu, la noi, majoritatea premiilor pentru poezie acordate anual de către U.S.R. sau ASPRO aparțin, de fapt, generației aflate la putere. Poezia generației la putere este, totodată, poezia premiată și poezia în vogă... Aproape că nici nu mai există o altă poezie decât aceasta, poezia ultimei generații la putere tinde să se substituie *poeziei*. Și tot așa, atunci când încearcă să ofere o imagine *generală* asupra literaturii române moderne prin antologiile, dicționarele sau prin tratatele de teorie literară pe care le întocmește, generația la putere își dă atenție în mod apăsător *sieși*, ignorând cu bună știință poezia modernă în genere sau autorii care nu-i confirmă canonul și atitudinea.

Cu toată această strădanie, nici o generație literară care deține la un moment dat puterea nu poate să-și ofere un destin favorabil *pe termen lung* și nu poate controla nici total nici la nesfârșit mersul și evoluția literaturii în geografia locului. Ce mai pot face astăzi, spre pildă, proletcultiștii, dadaiștii, suprealiștii pentru ei înșiși? Atâta vreme cât controlul, decizia și direcționarea, așadar atâta vreme cât *puterea* nu se exercită decât în timpul existenței fizice a generației mature și asupra literaturii contemporane ei sau asupra literaturii anterioare prin reevaluările critice, dispariția fizică sau vizibila slăbire social-biologică a generației la putere o privează pe aceasta și de forța care face destine. Puterea ei este preluată de o nouă generație literară. Cum noul sosit vine în literatură cu propriul canon, el va face și desface destine după alte criterii. *Un alt canon, o altă luptă pentru putere, o altă putere, o altă literatură...* Generațiile tinere „marginalizate” acum, generațiile sau doar promoțiile '90 și 2000, vor fi mâine generații/promoții ale puterii și ele vor avea aceeași strategie ca și generația de astăzi.

Fiecare generație luptă - vai! - pentru puterea literară. Și prin asta ea luptă pentru propriul ei destin. Însă dacă generațiile instalează canoane și guverne literare, tot ele le compromit și răstoarnă. Literatura modernă este un șir de dictaturi canonice și, în mod implicit, un șir de lovituri de stat canonice. Sau, mă rog, așa arată ea acolo unde freamătul literar generaționist e mai puternic.

Fiecare nou canon crește pe compromiterea canoanelor învecinate, a poezilor și operelor rebele care „îl concurează”. Aflată la putere, o generație creează deformările pe care le facilitează orice putere: se înalță și protejează, excesiv, pe sine și retrage aproape toate certificatele de valoare care nu corespund propriei viziuni, propriului canon.

Așa se face că în patul lui Procust al canonului optzecist, de pildă, Eminescu începe să-și piardă calitatea de poet (vezi revista *Dilema* din 27 februarie 1998), ajungând în final să fie socotit „idiotul național”. „Eminescu e idiotul național”, spune Călin Vlăsie, unul din liderii optzeciști (interviu cu Daniel Corbu, revista *Feed Back* nr. 2/2005).

Cât despre poezia altor generații și îndeosebi a generației '60, acestea se găsesc cu picioarele tăiate în patul optzecist, doar pentru că au cutezat să stea sub umbrela propriilor canoane. Poezia din afara generației nu este judecată vizavi de conceptul modern de poezie, ci vizavi de propriul canon, căruia, de câțiva ani, i s-a găsit și un nume rezonant: canonul postmodernist (transmodernist). Cu această etichetă ești salvat: ai intrat în „literatură” și în dicționarele generației!

Canonul generaționist și conceptul modern de poezie

Observațiile de până acum ne fac să înțelegem că modernitatea (epoca de la simbolism și până azi) generează două poetici diferite: o *poetică generaționist-canonice* și o *poetică conceptuală*.

Poetica generaționist-canonice produce poezia canonică, poezia care exprimă, de fapt, șirul de canoane diferite, inegale valoric și contradictorii, iar poetica conceptuală produce poezie în marginea unui înțeles mai larg și mai adânc de poezie.

(continuare în pag. 18)

Pentru gândirea canonică, ceea ce are valoare este propriul canon, de fiecare dată alt canon: canonul romantic, simbolist, proletcultist, realist, hiperrealist, dadaist, futurist, cel al poeziei absurdului, cel optzecist, șaptezecist, postmodernist, nouăzecist, douămiist... Pentru gândirea canonică, un autor de aiurea are valoare poetică nu pentru că el exprimă poezia modernă în genere, conceptul, ci pentru că poezia acestuia confirmă canonul, de fiecare dată altul, al celui care judecă. Pentru partizanii canonului (generației) X, operele a, b, c..., n au valoare dacă exprimă canonul X, iar pentru partizanii generației Y, aceleași opere a, b, c ..., n au valoare dacă exprimă canonul Y, și așa mai departe.

Se vede astfel că pentru orice generație literară canonul său devine *canonul*; lui i se oferă (în mod artificial) funcția de „principiu universal de valoare”; el „devine” criteriul poetic, *conceptul*. Poezia unei generații, poezia unui canon sau doar a cartierului meu literar tinde să se substituie *poeziei*. Canonul este confundat cu conceptul, poezia canonică cu poezia care exprimă conceptul. În acest chip, ajungem să avem o sumedenie de concepte, iar asta înseamnă că, de fapt, nu avem niciunul.

Este corectă evaluarea unei opere prin raportarea ei la canonul generaționist? Dar canonul prin care evaluez opera este un amestec de precepte estetice și neestetice, valorice și lipsite de valoare. Dacă nu ar fi așa, dacă un canon ar exprima numai principii estetice, valorice, atunci nici nu am mai vorbi de canon, ci de concept. Canoanele sunt tocmai abaterile de la concept, ratarea, sub mai multe chipuri, a conceptului. Ca dovadă, istoria poeziei a cunoscut curenți și canoane care s-au stins în urma propriilor aplauze: *dadaismul*, *absurdul*, *futurismul*, *proletcultismul*, *supra-realismul*.

A trage cuvintele din sac - estetica recomandată de *dada* -, a miza asemenea *suprarealistului* A. Breton pe „imaginea cu gradul cel mai înalt de arbitrar” („roua cu cap de pisică se legăna” sau „stridia din Senegal va mânca pâinea tricoloră”), a distruge sintaxa și a reproduce în poezie „zgomotul mașinilor și al motoarelor” - idealul poetic al *futuristului* Marinetti - a oglindi în creația literară marile realizări social-economice ale Partidului Muncitoresc Român, ale muncitorilor și țăranilor, toate acestea sunt atitudini *canonice*, dar *nu artistice*. Din ele, istoria literaturii n-a reținut decât spectacolul - incendiar sau carnavalesc - oferit de extravaganța protagoniștilor.

Pe de altă parte, chiar purtând însemnele viabile ale unui canon, există posibilitatea ca opera unui autor să nu le exprime convingător, să fie doar ilustrativă, tezistă, deci fără valoare. Opera lui Eminescu nu este de valoare pentru că e în mod strict romantică, pentru

că exprimă canonul romantic, ci pentru că exprimă poezia, conceptul. Altfel, sunt atâția poeți romantici, dar fără valoare... Or, toate acestea mă fac să înțeleg că nu pot să confirm valoarea unei opere judecând-o în limitația canonului, a generației sau curentului literar, ci judecând opera în spiritul unei experiențe poetice mai largi și oarecum stabile, așadar, în spiritul *conceptului modern* de poezie. Acest concept exprimă acumulările valorice selectate de timp, deci acele principii (norme) poetice care și-au dovedit viabilitatea artistică, principii care fac poezia de la simbolism până la mine. Dacă toate canoanele mizează pe ruptura lor față de concept și de celelalte canoane, pe originalitatea cu orice preț, conceptul mizează pe norme artistice relativ stabile și pe originalitatea artistică. Conceptul constituie, așadar, criteriul judecății estetice, prin el recunoaștem *poezia modernă*.

Atenția exagerată pe care critica noastră o acordă canoanelor, generațiilor sau curentelor literare, această mistică a canonului a născut în mod păgubos mai mult o literatură a canoanelor, a generațiilor, curentelor și promoțiilor literare decât una a autorilor și/sau a operelor de excepție. Solidaritatea grupului canonic se împotrivesc poeziei... Dacă am lua în serios canoanele, vom ajunge să justificăm valoarea poeziei moderne în temeiul principiilor canonice ale generațiilor moderne ale fiecărei țări civilizate în parte. Vom ajunge să apreciem poezia spaniolă, să zicem, pentru că respectă canoanele spaniole! Și vom aprecia poezia americană pentru că exprimă canoanele americane! Iar poezia română își va dovedi valoarea în lume pentru că exprimă canoanele românești... Iată poezia împărțită geografic, poezia naționalizată, insularizată, fără-mișcată, poezia „de uz intern”...

În plus, în interiorul unei națiuni canoanele se schimbă foarte repede - la noi, din zece în zece ani -, iar asta înseamnă că ele se perimează tot din zece în zece ani... Expresie a modelelor literare, canoanele se dovedesc adesea niște proiecte literare pe termen scurt. Viteza cu care generațiile și canoanele literare se succed pare să nu le ofere acestora nici un viitor.

Uneori, canonul modern manifestă atitudini și cedări neașteptate. De pildă, maturizarea artistică a unora dintre poeții generației îi face pe aceștia să se apropie mai mult de înțelesul general al poeziei moderne, de conceptul modern de poezie și, în consecință, să își trădeze generația, canonul.

(continuare în pag. 20)

A rămas, de pildă, Marin Sorescu la canonul șaizecist? Aparține el prin opera sa canonului șaizecist *înainte* de a aparține poeziei moderne în genere? Putem noi spune că poeții (rebeli) de primă linie - Whitman, Esenin, Pessoa, Perse, Trakl, Rimbaud, Eliot, Arghezi, Eminescu, Bacovia, Blaga etc. - sunt poeți canonici, generaționiști? Aparțin ei mai degrabă canonului decât conceptului? Orice mare poet își trădează generația, pentru că orizontul său poetic este mai larg decât cel generaționist.

Singura reușită a unei generații sau a unui curent literar este aceea ca operele lor să poată fi redactate literaturii, unde funcționează conceptul, iar nu generației sau curentului, unde funcționează temporar canonul, convenția grupului. Poeții cehi și ruși, germani sau musulmani, unguri și sârbi, libieni, francezi, români ori spanioli nu vor cuceri lumea cu canoanele generaționiste sau „curentiste”, valabile pesemne doar în geografia lor și pentru perioade scurte de timp, ci cu poezia care a sărit din plutonul canonic, deci cu poezia care exprimă ființa, mare, a poeziei, codul poetic general, conceptul.

Autorul schimbărilor *estetice* nu este generația, întotdeauna inegală valoric și de atâtea ori ratată valoric, ci poetul de excepție, care poate să apară de oriunde, deci și din rândul unei generații, prin ruperea de ea. Tocmai acest poet de excepție ne dezvăluie, prin opera sa, ființa poeziei. Poezia este scrisă, în mod firesc, de vârfurile ei.

Așa stând de fapt lucrurile, înțelegem că entitățile care ar trebui să intre în dialog poetic și care se cer discutate, nu sunt conceptul și canonul, ci *conceptul și opera* unui poet sau altuia. *A ajunge la poezie înseamnă a ridica opera la concept, iar nu a o coborî la canon.*

Poezia nu este opera echipei, a corului, ci a poezilor rebeli care au dobândit un înțeles, un orizont mai larg și mai profund al poeziei decât cel canonic. Ca poet, nu ar trebui să te raportezi la canon - de fapt, la care dintre ele? -, ci la poezia modernă, la spiritul ei. Poeții adevărați își trădează generația, canonul, pentru că orizontul poeziei, codul artistic al poeziei moderne se deschide în ei. Ceea ce se arată a fi demn de reținut din poezia modernă nu este forfota curentelor și generațiilor literare de tot felul, ci unul și același spirit poetic prezent în opere, în marile opere poetice.

POEME SELECTATE DE PE CENACLUL ONLINE "NODURI ȘI SEMNE"

(www.cenaclu.inforapart.ro)

Alensis de NOBILIS

Vânzător de iluzii

Sunt vânzătorul de iluzii
Promise omenirii-n troc
Cu delirantele infuzii
De gloriei câștigăte-n foc.

Strămoșii înzestrați, druzii
Secrete mi-au păstrat în trop
Făcând în Univers incizii,
Să curgă dăruirea-n joc.

Silit de nesfârșirea truzii,
Creez magii din loc în loc,
Mă-ntâmpină mereu confuzii,
Trăiesc în fericire-un șoc:

Noi din minciună naștem luzii,
Sterili și fără de obroc,
Ce pun prezentul la perfuzii
Și cer nevoii alt prooroc...

Dar voi crea, din imprecizii,
Miracol revărsat în strop,
Nu am nevoie de concluzii,
Ci de un altfel de Potop!

Denisa DUMITRAȘCU

Sălbatică vioară

Sălbatică vioară,
Dorință sihastră, mereu aprinsă
În lumina de voal...

Din cer
Sărută-mi tâmplele cu ură
Și apasă-n lungul graiului meu
Senzații

Asta aștepți amăgire?!
Nud în cearceaf de zaraf,
Lasă să treacă goliciunea,
Din timpul cu lună,
Și aieva te voi plânge
Sălbatică vioară.

ADRIAN BUȘILĂ

RAIUL INTERZIS

(Roman în curs de apariție la Editura Karograf)

„O națiune sau un grup oarecare pot fi mult timp supuse și exploatare, dar ele reacționează întotdeauna prin apatie sau printr-o pierdere de inteligență, de inițiativă și de îndemânare, care le vor face, încetul cu încetul, inapte de a-și mai îndeplini rolurile și a-i mai servi pe stăpânii lor. Sau reacționează concentrând în ele însele asemenea forță de ură și distructivitate, încât pot sfârși cu guvernării, cu sistemul și cu propria lor persoană”

Erich Fromm

*"Când crezi că ești liber cu adevărat,
înseamnă că nu mai există nicio scăpare"*

Unde-i e gândul? La cele văzute în acest ocol al pământului... Cum a putut accepta să se despartă, poate pentru totdeauna, de locurile acelea, o grădină a Edenului repetată în mii de variante, și să se întoarcă la grămezile de gunoi ale unei țări devastate de proprii ei locuitori? Mai controlează o dată cabina vaporului pe care a funcționat ca medic de bord. O închieie și coboară pe chei: pământul natal! Este luat în primire de un nor de praf... Ce onoare!... Rafala i-a umplut ochii!... Praful patriei! Reflexul pleoapelor este prea lent pentru a preveni astfel de incidente... O pungă de plastic ridicată de curenții de aer la sute de metri se leagănă... se tot leagănă... peste macarale și coșuri de nave... Minte refuză - are și ea limite - realitatea acestui peisaj dezolant. Ce caută el aici?... Câte o parte a sufletului i-a rămas pe fiecare palmă de pământ pe care a călcat: Japonia, Australia, Africa de Sud... zgârie norii giganti... orașele observate... unele din rada porturilor, altele călcate apostolește cu tălpile... numai bășici dureroase, sâcâitoare... Își închipuie cineva că legionarii romani, sau cruciații-templieri porniți să elibereze locurile sfinte, sau mercenarii lui Filip cel Frumos, sau recruții scoși din bordeiele lor să lupte pentru independență, sau mujicii din *glorioasa* armată roșie, nu aveau infecții între degetele de la picioare, sau rosături la călcăie, sau bătăături în talpă, încât să-și dorească mai degrabă, odihna (veșnică?) pe malul unui șanț decât cucerirea Troiei, sau Ierusalimului, sau Berlinului?... sau ca omenirea să le acopere monumentele (de eroi?) cu coroane de garoafe ofilite... luate la preț redus de primăriile cu buget de austeritate?...

Cu ce s-a ales în anii de rătăciră pe apele calme, sau furioase, sau primitive, sau răzvrătite, sau furibunde, sau înghețate, sau dușmănoase ale mărilor și oceanelor lumii constatând - pentru a câta oară?! - cât de imens, dar, în același timp, cât de minuscul și vulnerabil este pământul!... Ce platitudini îi pot trece prin minte... S-a întors viu și întreg și asta îi alimentează credința că acel *dumnezeu* al marinarilor invocat de cei mai mulți doar la ananghie, a fost

binevoitor cu el și cu cei pe care i-a însoțit. Pășește cu un echilibru, destul de precar, de-a lungul cheiului. Nu are cine știe ce bagaje. Cele patru volume de jurnal de călătorie, și câteva haine. Ce să aducă din atâtea locuri văzute?... Fotografii și amintiri... Poate speranțe și planuri pentru ipotetice plecări viitoare... O umbră îi întunecă chipul. Încotro se îndreaptă omenirea? Deplasarea cohortelor tot mai numeroase de curioși pe navele, avioanele, feriboturile tot mai mari, tot mai numeroase... șantiere de construcții tot mai multe... combinate metalurgice gigantice... explorări și exploatare de zăcăminte... fier, bauxită, petrol, neferoase... Tehnologia, porturile, aeroporturile... nu duc la distrugerea locurilor vizate a fi admirate și chiar a culturii acestora?... Nu cumva, paralel cu turismul, se dezvoltă *industria* kitsch-urilor, drogurilor, prostituției, traficului de carne vie? Nu cumva în virtutea *drepturilor omului* săracii vor năvăli în țările bogate înmulțindu-se fără limită, sufocând, până la urmă, țările țintă, anulându-le cultura, obiceiurile, morala, religia, violând și tâlhărind populația autohtonă? „Și ce să facem? Să-i alungăm?...” Deci: mai bine ei pe noi, decât noi pe ei... Viitorul va fi oare, al extremei drepte, al fascismului, al neonazismului?! Dar el nu are nici o legătură cu extrema dreaptă. S-a născut creștin... Asta nu-l împiedică să gândească... să se întrebe de ce un *dumnezeu*, atotputernic și atotbun (!) tolerează relele lumii, războaiele, crimele, catastrofele, foametea, distrugerea naturii, a ființelor nevinovate pe care le-a creat?... pentru un bine mai mare (!), spune *scriptura*... și pentru că fără rău, nu am putea să ne dezvoltăm *moralitatea* (!)... La cât rău există ar trebui să fim îmbibați de moralitate! Crede dar nu cerceta... Atunci pentru ce a trebuit să fie creată o ființă dotată cu gândire? A trecut cu bine prin tot felul de încercări, a scăpat de pirații somalezi, de uraganul Esmeralda, de tsunamiul declanșat de cutremurul din Sulawesi, de „sirenele” tailandeze și din Filipine, de ghețarii plutitori din marea Bering, înseamnă cu *dumnezeul* care îl apără și-a făcut treaba... Acuma, ajuns pe uscat, poate să-și pună întrebări... Zâmbește acestui gând ingrat... În fond, când o să mai aibă nevoie să fie ocrotit, apărat, cel va împiedica să creadă și basta?! Ce simplu!...

Înserarea îl învăluie cu tot ceea ce-l înconjoară. Becurile de la înălțimea stâlpilor de iluminat proiectează umbre abia vizibile. Praful ridicat de vânt îi umplu ochii. Și-i șterge cu batista... Nu apucă să-și ducă gestul până la capăt. Se trezește cu lama unui cuțit la gât... Zărește două siluete. Bagajele îi sunt smulse din mână, la fel și borseta cu actele și banii. Rarii trecători grăbesc pasul... abia dacă întorc capul spre locul incidentului. De polițiști, nici vorbă. Un val de furie îi întunecă mintea. În anii de izolare de pe vapoarele pe care a fost imbarcat, n-a avut

(continuare în pag. 21)

altceva de făcut decât să gândească, să scrie și să-și întărească trupul *trăgând de fiare*. Nu poate renunța la tot ce acumulase doar pentru că s-ar putea alege cu beregata tăiată de niște borfași... Să acționeze sau să rămână pasiv așteptând ca *cerul* să intervină, să trimită un înger cu sabia dreptății?...

Cel care îi ține cuțitul la gât, cu figura acoperită de o mască neagră, îi scormonește prin buzunarele interioare ale hainei... Nu mai are timp să gândească la consecințe!... Lovește cu piciorul spre înapoi picioarele mascalului, cu forța disperării și poate a nebuniei și inconștienței. Simte cum corpul acestuia se prăvălește în față. Lovește din nou cu celălalt picior, o dată, de două ori, din reflexe rămase poate de pe timpul când practica judo. Dar nu numai primul ci și al doilea atacator se rostogolește pe asfalt cu o icnătură scurtă împrôscând totul în jur cu sângele ce-i țâșnește din gât ca dintr-o arteziană. Nu realizează ce se întâmplă. Locul ia aspectul unui abator. Apare mașina poliției. Probabil unul dintre trecători sunase, totuși, la 112. Atacatorii sunt încătușați. Se apleacă asupra celui care sângerează... are cuțitul în gât cum ajunsese acolo? Ar trebui să încerce manevre de hemostază, de resuscitare... etica profesiei nu-i permite să rămână indiferent, în fond este o viață de om, o făptură a *creatorului*... căzută în păcat, din cine știe ce cauze... Nevoia... o droaie de copii flămânzi... lăcomia... ura... revolta... Este împins cu brutalitate în lături.

Locul se împânzește de curioși, de reporteri și de cameramani. Poliția întinde benzi galbene.

Apare ambulanța, procuratura...

Se caută martori oculari, se iau declarații, probe, se fac măsurători. Medicul de pe ambulanță constată decesul celui lovit de cuțit. Poliția interzice accesul în zonă. Cel atacat și agresorul sunt controlați de sus până jos, apoi sunt încătușați și urcați în duba poliției și duși la secție. Nici urmă de drepturi ale omului...

"Alcoolicul este persoana care bea mai mult decât medicul său"

(Legea lui Barach)

Psihologul Virgil Hodorogra, zozo, umblă teleleu. Nu i-au mai rămas bani nici măcar pentru nelipsita *tărie* matinală. Simte că mintea o ia razna. Își privește mâinile. Degetele îi tremură. Lucru îngrijorător pentru unul care a primit simbrie de la spital ani de-a rândul și știe ce înseamnă să-ți dărdăie *caracudele*, cum ar fi zis *bageac*, pe timpul când, mahmur, colinda bălțile cu *gașca* blincherind știucă. Face un efort aproape disperat să-și stăpânească tremurul. Deși, cu atâția *pacienți* în jur suferind de aceeași *patimă*, îi intrase în cap atâta lucru: că nu-i posibil să-ți domini tarele lăsate de votcă... Decât... dacă o abandonezi... Ori el...

Trăind printre bețivani, îi observase ani de-a rândul, le urmărise evoluția... nu putea să-i scape umbra de îngrijorare de pe fețele lor ascunsă neîndemânatic cu grimase ce se doreau a fi zâmbete

sau cu râsete forțate... Chiar dacă cei care își începeau ziua cu *una mică*, în fostul lui cabinet sau aiurea, nu vroiau să accepte că va veni și ziua când își vor ascunde tremurul mâinilor prin buzunarele hainelor.

Cu excepția lui Ghelmez. Radiologul nu este niciodată suficient de treaz pentru a realiza că devenise dependent de alcool. Ceea ce nu înțeleg cei din jurul său, amici sau doar parteneri de băutoră este faptul că tocmai această dependență îi conferă o capacitate aproape nelimitată de a oferi iubire. Dar, în nici un caz, acea smiorcăiala lacrimogenă a bețivanilor, uneori demnă de milă, cel mai adesea enervantă, de unde și agresivitatea pe care o provoacă... Ci de sentimentul acela profund, dureros, de care îți este aproape rușine, ca de o boală venerică...

Profesorul Saliru, opusul radiologului: acceptă că este, la rândul lui, dependent de *Viborova* și *Stalinscaia*, dar consideră, mai în glumă, mai în serios, această aservire ca pe un sacrificiu adus fantasticei lui erudiții, acest toxic, această otravă pentru sufletul lui sensibil... Îi trebuie, deci, un antidot... votca fiind aceea care îl oprește să facă gestul suprem, pomenit uneori, așa în treacăt, ca un fel de a-și propune sieși o mică plimbare sau escapadă, de unde felul de a o da pe glumă recomandându-se celor care nu-l cunosc: *doctor în votcologie comparată*.

Cum a rămas psihologul fără slujbă? Era mâna *președinte*? Primul gând spre ea s-a îndreptat. Furia i-a întunecat pentru câteva secunde mintea. O omor! își tot repetă. Ranchinoasă și răzbuțătoare, cu perseveranța-i diabolică cunoscută pe propria piele de toată suflarea spitalului, nu i-a fost greu să-l determine pe ginecologul șef, devenit director după *revoluție*, să desființeze cabinetul psihologic din policlinică. Dar nu, așa, pur și simplu, la sugestia *președintei*... ci și din resursele propriei răutăți cultivată de-a lungul anilor cu ocazia anchetării până nu de mult a pacientelor cu avorturi internate în secția condusă de el: a mutat mai întâi cabinetul în debaraua destinată măturilor și găleților femeilor de serviciu... Umilintă supremă!... Modelul securiștilor din anii cinzeci... Nu distrugeau fizic și psihic victimele înainte de a le ucide?... Floarea intelectualității, gospodarii de frunte ai satelor, nu pieriseră astfel?... Și asta tocmai când psihologul era pe punctul de a renunța definitiv la alcool... Având atâtea exemple în jur de ratări, degradări... și chiar treceri în neființă, greu de explicat altfel...

Dar, faptul că se putea socoti victima acelorași metode, de pe timpul lui Nicolski, nu-l încălzește cu nimic pe fostul număr unu al psihologiei județului, un profesionist de certă valoare dar și un promițător talent literar...

(continuare în pag. 28)

Nicoleta ONOFREI

Omul irațional

(continuare din numărul anterior)

Omul are o nevoie inveterată de irațional, de libertate nebună, de suferință, nu tinde neapărat spre avantaje. Arbitrarul din sine îl face să prefere suferința. Nu se împacă cu organizarea rațională a vieții. Libertatea este deasupra fericirii. Ea nu înseamnă dominarea rațiunii asupra stihiei suflești, libertatea este irațională, îi atrage ființa dincolo de granițele impuse.¹ Așadar viața într-un Palat de Cristal, socialismul și comunismul nu vor avea niciodată izbândă, pentru că oricând omul se poate răscula, luându-și libertatea înapoi. Oamenii nu pot fi cumpărați cu pâine și bunăstare, se plictisește, vrea să-și pună în practică voința cu care e dotat. Viața e mai mult decât doi ori doi fac patru. Omul vrea să vadă vărsare de sânge. Omul nu e o clapă de pian, care să acționeze după un plan prestabilit. „Știința stabilește legile și așează legile fericirii mai presus de fericire”; „știința vrea să ne învețe să trăim.”²

„Încetul cu încetul, vom ajunge la concluzia că nu există deloc delict și că de toate e *vinovat mediul*”... „Făcându-l pe om responsabil, creștinismul recunoaște libertatea lui. Pe când, făcându-l pe om dependent de fiecare eroare în alcătuirea societății, doctrina mediului îl împinge pe om la abdicarea totală de la personalitate, până la absoluta lui scutire de orice îndatorire morală...”³ Știința, deci, nu numai că trunchiază adevărul despre viață dar îl sărăcește de ceea ce îl face pe el să fie *om*, adică de capacitatea de a delibera, de a lua decizii, de conștient. Zidul are pentru omul normal ceva *liniștitor, moral-despovărător* - zice omul subteranei, păi cum altfel, dacă le este ridicată povara de a lua decizii, acționează și nu trebuie să se simtă vinovați pentru nimic, pentru că orice ar fi, nu e greșeala lor, nu trebuie să-și mai facă muștrări de conștiință. Răzburarea pentru omul natural e doar un act de justiție, în schimb pentru omul retortei nu ar fi decât un act josnic, și pentru gândul răzburării se macină, poate are și niscai insomnii, se desconsideră ca om devenind nimic altceva decât un șoarece, pe când celălalt cu răzburarea lui cu tot, rămâne tot om.

„Dacă vrerea va cădea vreodată la deplină învoială cu rațiunea, atunci doar vom gândi, nu vom dori, tocmai pentru că nu se poate, bunăoară, păstrându-ți rațiunea, să vrei un nonsens și astfel să mergi cu bună știință împotriva rațiunii și să-ți dorești

singur răul...”⁴ Vrerile nu sunt eronate pentru că avem păreri greșite despre foloasele noastre. Vrerile nu au nevoie de motive, de argumente. Nu vei vedea niciodată un om care să-și respecte vreun tabel al dorințelor pentru că asta e mai bine pentru el. Ideea aceasta este iluzorie, omul se satură, se plictisește, e imprezibil ca bătrânul măscărici Feodor Pavlovici Karamazov, el face pozne și când te aștepti, dar mai ales când nu te aștepti, și care mai de care mai rușinoasă sau mai urâtă. Oamenii simt să-și exprime vrerea liberă, fie el cât de bizar. Omul este o ființă problematică și enigmatică, vrea să împuște copii după ce i-a făcut să rădă, să se arunce de pe o stâncă pentru că e romantic și așa mai departe. Dar nu, zic raționaliștii, socialiștii cu tot raiul lor pământesc - care atunci când apare un obstacol neprevăzut trebuie înlăturat, pentru că raiul acesta e pentru umanitate dar nu și pentru oameni în parte, așa orice om ce nu aderă viziunii va fi nițel omorât (programul trebuie respectat) - „corijați voința în funcție de ceea ce pretind știința și bunul simț.”⁵ Doi ori doi fac patru este începutul morții... Cât de insipidă ar fi viața dacă totul ar fi programat, și așa viețile noastre nu diferă prea mult de la una la alta, oricum e destul de plină de stereotipii, aceleași activități mereu. E plictisitor să te duci la muncă, ai aceleași atribuții. În schimb omul subteranei a avut șansa să nu se mai ducă la muncă, acasă are tot ce vrea. Își imaginează ce lumi vrea, ce discuții vrea. De fapt, omul subteran e un om al teatrului cu un singur personaj pe scenă, dar este și regizor așa că are câți colegi de scenă vrea și câți spectatori vrea. El se construiește pe sine cum vrea, se minte și minte spectatorul.

Cred că Lev Șestov înțelege greșit subterana lui Dostoievski, Șestov zice: „Dostoievski caută singurătatea ca să evadeze, ca să încerce a evada din subteran (din *grota* lui Platon), în care trebuie să viețuiască toți, pe care toți îl socotesc drept singura lume adevărată, singura lume posibilă, adică justificată de rațiune”⁶ Subteranul nu înseamnă omnitudinea, altfel omul subteranei nu ar avea de ce să prefere *subterana* „Mai bine-i inerția conștientă! Prin urmare trăiască subterana!” Da, caută singurătatea ca să evadeze. Evadează în subterană, în profunzimile ființei, în conștiința (iraționalului vieții). Dostoievski vrea să evadeze din subterană către oameni și spre a se mântui. În momentul când scrie *Însemnări din subterană* nici măcar nu voia să iasă, era preocupat numai de criticare rațiunii, a lui doi ori doi fac patru. A fost un moment, dar după aceea tânjirea lui după frumosul divin și iubire sunt din ce în ce mai evidente.

¹ Nikolai Berdiaev, *Filosofia lui Dostoievski*, Editura Institutul European, p. 31

² Lev Șestov, *Revelațiile Morții*, Editura Institutul European, Iași, 1993, p. 75

³ F. M. Dostoievski, *Jurnal de scriitor*, vol. 1, Editura Polirom, Iași, 2006, p. 17

⁴ *Ibidem*, p. 62

⁵ Lev Șestov, *op.cit.*, p. 27

⁶ *Idem* *Insemnări din subterană*, p. 56

(continuare în pag. 23)

Toate cărțile lui Dostoievski sunt pline de irațional, personajele întăresc mereu ideea existenței iraționale pe care o duce omul. Personajele spun ceva pentru ca apoi să-și retragă spusele, fac acte pe care le regretă. De exemplu avem un personaj încântător în „persoana” lui Lise, tânăra îndrăgostită de Aleoșa: „Țineam să-ți împărtășesc o dorință de-a mea. Uite, grozav aș vrea să mă chinuiască cineva, un om care să se însoare cu mine și apoi să mă chinuiască, să mă înșele, și-n cele din urmă, să mă părăsească, să plece. Nu vreau să fiu fericită!... Ah, da, haosul, asta doresc! Aș avea poftă să dau foc casei. Caut mereu să-mi închipui cum ar fi dacă m-aș duce și i-aș da foc pe furie, așa, tiptil-tpartil. Toată lumea se muncește să-l stingă, și focul arde înainte, iar eu știu ce este și tac chitic. Vai, ce tâmpenie! Groaznic mă plictisesc!”⁷ Nu este Nastasia Filipovna dar vrea să fie. Am putea spune că idealul acestei micuțe, după spusele ei, este Nastasia Filipovna. Nu e decât un copil și poate de asta mai dureros, să descoperi că oamenii adoră minciuna. Da, e frumos să crezi în frumos și să crezi că poți face numai fapte bune, dar îți vine așa o pornire odată din monotonie, de dragul diversității sau pur și simplu, să faci o răutate. Copila vrea să sufere, să conștientizeze mereu că oamenii sunt iraționali, că nu se țin de promisiuni, că și ea e om și face tâmpenii, și merită să sufere, vrea să se simtă vinovată. Sau, oamenii sunt atrași de crimă, „iubesc crima și o iubesc nu numai în unele momente, ci tot timpul. Știi, în privința asta parcă s-ar fi înțeles cu toții să mintă, și mint întruna, neconținut. Când îi auzi, toți urăsc din suflet răul, dar în sinea lor îl iubesc.”⁸ Katerina Ivanovna vrea să-l salveze de el însuși pe Dmitri, își face planuri de salvare, dar până la urmă ura față de el nu îl duce decât la pieire, vrea să-l iubească pentru că așa e frumos, dar nu reușește să-și ducă planul până la capăt, pentru că și ea e la fel de nepre-văzătoare ca toate ființele care poartă numele *Om*. „Toți se arată îngroziți, dar în sinea lor toți simt o satisfacție. Și în primul rând eu.”⁹ Ca un pic mai târziu să se pedepsească pentru gândurile ce le-a avut, pentru cuvintele pe care le-a spus, pentru că e un „copil rău”, spunându-și: „Ticăloaso, ticăloaso, tică-loaso, ticăloaso!”¹⁰ să își prindă intenționat degetul la ușa, pentru ca suferința să nu fie numai psihică, ci și fizică. Adevărurile ieșite din gura unui copil sunt prea crude chiar pentru propriile urechi. Dar și ea a coborât în subterană, poate prea devreme, dar a făcut-o și nu mai e cale de întoarcere, a mușcat din mărul adevărului și a văzut că „s-ar putea ca viața să fie moarte, iar moartea să fie viață”. Suferința este conștiință, iar conștiința este viață. Omul nu are nevoie de știință, de ultimele descoperiri, de studii, pentru a i se releva adevărul, de asta marile idei filosofice sunt exprimate de Dmitri sau tânăra Lise, ale lor sunt gurile prin care Dostoievski își face cunoscute părerile.

Omul subteran, cu toate fețele lui, urăște „echilibrul spiritual, socotit de rațiune drept scopul suprem al vieții pământești.”¹¹ El renunță la Maya, la iluzii, în favoarea crudului, cel care provoacă suferința, Adevăr. Omul caută scăparea în individualism, preocupare existențialistă, cu tentă anti-burgheză. „Lumea în care trăim nu e nici pe departe cea mai frumoasă dintre lumi - idealurile nobile sunt himere, nicidecum realizabile - așadar ducă-se naibii orice generozitate! Priviți legile care ne guvernează, ele au făcut din om o ființă slută, dracul să ia prin urmare principiile, săvârșească-se voia omului de a fi urât în mod liber și nestingherit! Rațiunea e o cătușă a voinței - jos cu rațiunea! Organizările sociale au dat fără excepție greș, deoarece firea omului nu suportă organizarea - trăiască haosul!”¹²

Personajele lui Dostoievski par să nu vrea să rateze vreo ocazie să se simtă prost, vor tot timpul parcă să-și cauzeze cât mai multă suferință, pentru asta inventează până și jocuri de societate, să se aibă tot timpul în vizor, să-și afișeze nimic-nicia. În *Idiotul* unul din personaje propune un astfel de joc: „fiecare să povestească ceea ce în străfundul conștiinței lui i se pare că ar fi fapta cea mai urâtă din viața lui”¹³. Dostoievski mai amintește de un astfel de joc și în *Jurnal de scriitor*. „Cine face o neobrăzare mai mare decât ceilalți”. Romanele lui abundă de bețivi nefericiți care beau ca să se simtă și mai nefericiți și cu cât beau mai mult cu atât se urăsc mai mult și viceversa. Beție și jocuri dubioase - un banchet al iraționalului, ce dovedește continuu că oamenii nu țin nici cât negrul de sub unghii la „adevărurile lor interese”.

Toată pendularea între o idee și alta, contrazicerea continuă a omului subteran este o critică (trăită) a rațiunii pure întrucât nu se supune ei. Omul subteran ne deschide alte căi, ne îndeamnă pe alt făgaș decât cel pe care eram obișnuiți să mergem. Rațiunea nu are decât capacitatea de a raționa și nimic mai mult, omul ca ins e mai mult decât rațiune.

⁷ F. M. Dostoievski, *Frații Karamazov*, Editura Leda, București, 2005, p. 817

⁸ *Ibidem*, p. 819

⁹ *Ibidem*, p. 820

¹⁰ *Ibidem*, p. 823

¹¹ Lev Șestov, *op. cit.* p. 27

¹² Ion Ianoși, *Tragedia subteranei*, Editura Ideea Europeană, București, 2004, p. 39

¹³ F. M. Dostoievski, *Idiotul*, Editura pentru Literatură Universală, București, 1969, p. 165

Petre RĂU

CATHARSIS LA DOMICILIU

Cel de-al treilea volum de versuri al Stelei Iorga cuprinde două cicluri de poeme care, la prima vedere, par că reprezintă registre poetice distincte. Volumul, care a preluat titlul celui de-al doilea ciclu, "Ziaristică la domiciliu", a apărut în luna martie a anului 2010, la editura Centrului Cultural "Dunărea de Jos" din Galați. El apare la doar câteva luni de la volumul anterior scos la aceeași editură ("A doua întoarcerea din Nam"), fără însă a denota vreo grabă observabilă anume a poetei.

Se întâmplă că, atunci când îi deschizi cartea oriunde, la întâmplare, găsești o provocare ce te îndeamnă să citești mai departe. Autoarea apare marcată de semnele unei memorabile nostalgii față de un precedent pregnant, într-un anume fel glorios și mult mai binevoitor cu sufletul ei de poetă. Poate de aceea poemele sale prezintă o vie coloristică a contemporaneității în care retorica oscilează între gravitate și autoironie, între deprimare și sarcasm.

Primul ciclu, intitulat "Scrisori din Siberia" și numărând aproape 80% din totalul poemelor din volum, aspiră spre un timbru stănescian, cu poeme scurte și dense având un vădit apetit pentru detaliu. Sufletul eului liric se zbate dureros într-o lume care pare ostilă și nu are aproape nimic de oferit. Este acceptat un singur spațiu, cel al însingurării. Nu există un loc anume în care eroina lirică se simte în largul ei, glasul fiindu-i un urlat neîntrerupt împotriva strâmbăciunilor de orice fel. Realul este unul dinamic, aplicat, slujit de un animism care relevă dorința poetei de a și-l apropia și însuși în totalitate. Cu toate acestea, el rămâne în afara oricărei surse aducătoare de speranță. Poeta strigă din răsuferință la stihii, ba chiar le ia în derâdere, însă drama este cu atât mai pregnantă și mai evidentă, cu cât observăm că ea, poeta, este perfect conștientă că n-are cine s-o audă. Deseori îi simțim tonul grav, reflexiv, temperat uneori de jocuri de cuvinte, de ironii subtile și de pastişe. Împrumută cuvinte străine și dicțione celebre: "vermillon", "primum vivere, deinde filosofaphare", "washing machine", "danielle steele", "flash-back", "travelling", "haute couture" ș.a. Ludicul este omniprezent, dar cel mai bine îl simțim în amestecul de cuvinte, uneori și de stiluri, mai puțin însă în imagini

S
t
e
l
a

I
o
r
g
a

ZIARISTICĂ LA DOMICILIU

mesaje sau idei: "mă uneori simt" "ochiți umăr arm", "aș fi putut fi anima sau doma". Când și când, poate din nevoia de imediatețe, autoarea nu rezistă ispitei de a cădea în capcana trivialității: "și mă-ta care poartă în uter un dulap mutant", "să o bat la cur".

Când defulează, Stela Iorga induce către interfața unei stări de furie, dar și a unei disponibilități de recompunere a unei lumi în care fenomenele sunt înlănțuite într-un mod intempestiv. Toate sunt însă reprezentări ale cotidianului, duse până la limita căderii într-un delir ontologic: "aș scrie și o poezie / dar afară e demență și prostie" (Format A4, p.60).

Cel de-al doilea ciclu de poeme, al cărui nume, așa cum am mai spus, dă și titlul volumului, își schimbă oarecum timbrul artistic, tinzând spre unul mai degrabă sorescian, cu poeme lungi, pline de ironie, parodiind o realitate în care poeta se simte frustrată. Aici Stela Iorga pare că investighează "la domiciliu" și descoperă o lume mai hâtră și mai domoală decât cea "din Siberia". De data aceasta nu mai avem de-a face cu niște "scrisori" de revoltă psihică sau de reflecție asupra empiricului de substanță. Chiar dacă întâlnim unele judecăți de cancan, ele sunt într-atât de atrăgătoare, încât lumea, deși se menține în continuare în albia precarității, pare că e totuși suportabilă. Chiar dacă își păstrează registrul agresiv, autoarea este mai disponibilă și mai degajată, împrumutând uneori o lingvistică stradală din dorința de a releva o trăire într-o lume pe care o cunoaște și o tolerează. Nostalgiiile sunt încă vulnerabile, dar adaptarea în universul prin care se mișcă nu mai pare compromisă. De data aceasta înverșunarea poetei e mai curând una tandră, revolta sa devine fin ironică: "polițistul trecuse de trei ori / pe lângă sinucigaș / care tot rata momentul / din cauza crengii care se rupea" (nuanțe românești, p.75),

(continuare în pag. 25)

"la mine în românia / mai ceva ca președintele statului / a fost dintotdeauna femeia de servici" (președintele statului, p.76).

Nonconformismul poetei se menține la o altitudine ornamentală. Tristețile din poezia sa par incurabile. Prin simplitatea și atracția versului se observă că avem de-a face cu o poezie a îndoielii, a încătușării, a căutării și a scrâșnirii. În poemele sale Stela Iorga dă viață tuturor lucrurilor pe care privirea sa le cuprinde. Și asta nu neapărat din cauză că scrie "*periculos la persoana / singular*" și folosește "*eul liric*", așa cum ea însăși declară. Aproape că nu întâlnim poeme în care să nu existe viața, ființa, viul. Ea personifică orice, obiect, anotimp, eveniment: "*vine toamna asortată cu solo sax / când manechinele din vitrine / încep să se despoaie de hainele urâte și greoaie / și ies pe stradă / oameni obișnuiți / să se plimbe singuri prin ploaie*" (Ploaie mocănească, p. 19).

Chiar dacă sub clișee empirice, folosind "*Fotografii tip buletin*" dar și "*Fotografii tip pașaport*", Stela Iorga vine să ne convingă mai întâi că trăim într-o lume ciudată în care, chiar dacă nu ne este amenințată siguranța, tot trist și dureros e. Dar, ne mai spune poeta, trăim și într-o lume care poate fi controlată, îi putem pune hamuri și o putem struni pentru ca ființa din noi să rămână eternă.

Stela Iorga este profundă atunci când cade în reflexiv: "*de la un timp fixez / ceasul tot mai devreme / mă trezesc chiar înainte să sune / am îmbătrânit / sau am obosit dormind*" (Hard-Rock, p.32). Sunt versuri de o frumusețe îndrăzneță și rafinată, ușor perversă, versuri curate ca formă literară, ale unei poete care se împlinesc prin sensibilitate. Sunt versuri care definesc cuvântul la rangul său ultim, pornind mai întâi de la simbol și trecând prin faza intermediară de concept: "*când cuvintele mor / oamenii poartă măștișoare / și cumpără flori*" (Păianjenul de noapte, p.20).

Stela Iorga scrie așa cum simte, nu improvizază nimic. Poezia sa nu conține note de feminitate, ca și când autoarea le-ar fi ocolit în mod ostentativ. Mai mult, ea nu caută soluții, doar constată evenimentul frust, surprinde cotidianul, integrează totul în imagini palpabile, fără replică, care par că vorbesc de la sine despre o mutilare a sufletului. Aproape că ocolește obiectele din jur, care par că nu contează, luând în seamă doar ființele, plantele, animalele, tot ceea ce i se pare viu și într-o perpetuă metamorfoză duplicitară. Violența se petrece mereu iremediabil, așa precum taie timpul adânc în carnea viului. Lipsesc sau sunt prea puține clipele rezervate pentru răgaz, reculegere, împăcare sau reintegrare.

Când vrea să fie exactă, Stela Iorga definește superb embleme ce se pot păstra ca însemne de sine stătătoare spre aducere aminte: "*inspir 17 silabe 5+7+5 / expir un fluture / zboară un anotimp*" (Articulații, p.27). Alteori, vrând parcă să ne reamintească de sensibilitatea și frumusețea limbajului frust, ne expune clișee ale unor tablouri familiare: "*mama ei / viață de ocară / frumoasă / și de la colț de țară / care dai mă o țigară*" (Chiștoace, p. 31).

Până la urmă Stela Iorga este o solitară dornică de afecțiune, care încearcă să se facă iubită smulgând aproape din rădăcini inima umanității. Volumul ei de poezie este unul dens, de substanță poetică riguroasă, care se oferă cu dăruire lecturii. Cartea pare construită dintr-un singur poem, unul de strigăt, de fapt o epopee declamată la infinit de o voce sobră și necruțătoare.

Poemul care mi-a plăcut cel mai mult coincide, din întâmplare, cu cel expus pe coperta a 4-a. El se intitulează "Moare" și nu putea fi altfel decât un autentic ars poetica:

"scriu așa cum unii decupează cupoane din
ziare dezlipesc etichete
trimit capace completează cărți poștale
cu speranța că vor câștiga milionul miliardul
apartamentul excursia

mașina ultimul răcnet
norocul doarme în copac
cum doarme vecinul care a jucat o viață
întreagă la pensie
a câștigat a făcut atac de cord
și cu banii copiii l-au îngropat".

(urmare din pag. 10)

Apoi, până în zori, filmarea a decurs normal. Nu mai zicem cât de dezamăgiți au plecat...

*
* * *

Iliuță al lui Racliș, care, așa cum am spus, nu a fost defel discret în povestea soldaților noștri, a avut de plătit un preț greu în vara următoare. Deși tânăr și nesuferind de ceva, a fost găsit fără suflare în plin imăș, ziua în amiaza mare. Trăsnit din senin, zic unii. Lichidat de soldații Bahnei, după alții. Că prea îi răscolise...

Iară Mitru, care dă îndată să facă nouăzeci de ani, tot mai umblă în robașca-i neagră de monton, încins cu un curmei de cânepă peste mijloc, și desculț, până la prima ninsoare, spunând la unul și la altul că trebuie neapărat, dar neapărat!, să se facă o sfințire pe Bahnă. Pentru cei care au murit în împrejurări nenorocite, ne-spovediți, neîmpărtășiți, fără lumânare ș.a.m.d. Dar glasul lui, de-acuma tot mai stins, nu reușește să răzbată prin vuietul manelelor slobozit din mai toate casele hudiței...

Elena NETCU

LENKA

(Fragment din romanul în curs de apariție Lenka)

În sat începuse să umble zvonul că toate pământurile vor fi muncite la grămadă. Pe străzi își făceau apariția mașini marca ARO din care cobora dintr-una Trușcă, din alta Gurencu trimis de la raion, responsabil cu munca de lămurire.

- Măi, Clopoșel, se adresă el lui Nichita, dai măi, pământul în CAP? Ce faci cu el? Văd că l-ai lăsat pârlăoagă, nu-l mai lucrezi!

- Îl dau, tovarășe, să trăiți, că și așa nu-i de la tata, e de la socru-meu, nu dau doi bani pe el, îl dau, cum să nu-l dau!

- Păi, să-l dai, tovarășe, uite, vezi, c-ai înțeles mișcarea? Ia dă aici iscălitură.

Și Nichita semnă bucuros c-a scăpat de muncă și-n felul ăsta îi rămânea balta, care nu era al lui, dar era liber ca pasărea cerului.

Petrica ofta neputincioasă. O durea sufletul. În sat se înmulțeau conflictele, nemulțumirile, oamenii se adunau ciorchine la fântâna cu uluc și vorbeau vrute și nevrute, ba că i-au confiscat pământurile lui Avramide, cu vie, cu livadă cu tot, iar pe el l-a ridicat cu duba și l-a declarat „chiabur”, ba că l-au bătut pe ăla al lui Boncan că s-a opus să semneze și că i-a făcut hoți și bandiți. Altul izbucnea:

- Cum să-mi ia el mie căruța, calul și pământul? Că-l am de la tata când m-am însurat. Apoi se adresa parcă lui Trușcă, deși nu era de față, se rățoia la un Trușcă imaginar:

- Tu-ți Trușă lui p... mătii de hoț, ai venit de la mama dracului în curul gol, codoșule, să ne sărăcești pe noi? Îi ieșeau ochii în orbite de furie, apoi se uita cu frică la toată adunarea aia „mă, poate mă spuneți?... și Giușcă săracul își dădu peste gură „Na, că nu-mi țin gura”.

- Ei, și? Să mă ridice! Ce-am avut și ce-am pierdut!

În toamna aceea umblau mașinile pe ulițele satului și-i vânau pe toți răzvrățiții. Unii erau ridicați nevinovați, doar numai pentru că-și dădeau cu părerea sau pentru că erau „turnați” de vecini. Era vremea răfuielilor.

Umbla vorba c-o să-l ridice pe Ciocoi care era cel mai gospodar și care se lua mereu de leneși, le făcea mereu morală. Unii se bucurau că era cam slobod la gură, om aspru și mai tot timpul căuta sămânță de ceartă cu vecinii. Ba că i-a rupt gardul cutărică, ba că și-a proptit cutărică căruța în gluga lui de coceni pentru iarnă, iar pentru asta acela trebuia să-i muncească trei zile despăgubire. Pentru că era mai zgârcit și avea nevoie de forță de muncă, nu prea-i plătea cum se cuvine pe cei care-i muncea cu ziua și pentru asta își făcuse mulți dușmani.

Acum se opunea cu îndârjire colectivizării și-i îndemna și pe alții. Într-o noapte l-a ridicat ca „dușman al poporului” și l-au condamnat la zece ani de închisoa-

re. De gospodăria lui s-a ales praful. Mulți au avut soarta lui Ciocoi. Oamenii au devenit tăcuți. Cei mai mulți își camuflau geamurile noaptea să nu se vadă lumină. Nu prea mai ieșeau din curțile lor. Deveniseră suspicioși.

La fântâna cu uluc nu se mai adunau ca altădată. Își umpleau gălețile cu apă tăcuți și-și vedeau de treba lor. Instinctul de conservare era mai puternic. Primeau ordine și le acceptau fără împotrivire. Munceau la grămadă, seara își umpleau coșul din grămadă și înțelegeau că se poate trăi și așa. Nu mai era nimic al lor, dar această formă de autoservire li se părea mai profitabilă.

Puteai să furi, puteai să minți, să-ți „torni” vecinul că e împotriva regimului. Vinovat, nevinovat era ridicat cu aceeași mașină ARO și înapoi nu mai venea. Nici în Dumnezeu nu mai aveai voie să crezi.

În satul Dunăreni copiii învățau cântece noi despre o viață nouă. Bătrânii se resemnau, încovoiați de neputință. Ieșeau la poartă sprijiniți în baston. Baba Păuna, chiaburoaica satului, nu mai avea nimic. Îi luaseră herghelia de cai, livada, turmele de oi și vaci, pământurile, până și cazanul de rachiu, toate erau la CAP. O lăsaseră cu o căruță cu un cal alb cu care umbla toată ziua pe ulițele satului blestemând „Arză-v-ar focul de bandiți!” Dar n-o băga nimeni în seamă, era bătrână, pe ea n-au ridicat-o, o lăsau să-și facă damblaua cu blestemele ei și rânjeau de câte ori o întâlneau.

- Lasă, babo, că ți-am lăsat în cimitir doi metri pătrați, când te-o căuta moartea pe acasă mulțumește-te că ai unde să-ți odihnești oasele bătrâne. Baba Păuna mergea în baston și blestema de dimineață până seara.

Cei mai mulți bătrâni, săraci și neputincioși, își purtau trupul greoi spre biserică și ascultau slujba unui bătrân preot care la rândul lui nu zăbovea prea mult în altar, lăsând totul în seama dascălului, adică pe seama lui moș Gheorghe, bunicul Lenkăi.

În spațiul mirosind a tămâie credincioșii erau din ce în ce mai puțini. Li se zdruncinase și bruma aceea de credință ancestrală, erau pe cale de a îmbrățișa altă religie și o făceau cu ipocrie pentru a supraviețui.

Consfințirea a tot ce se întâmplă, a noii religii ce pătrunsese în spațiul rural, se făcea prin participări cu mic cu mare la Căminul Cultural. Aici se înghesuiau toți să prindă un loc să fie cât mai în față ca să fie văzuți de Trușcă și Gurencu. Ei făceau și desfăceau. Cu ei trebuia să te pui bine. Apoi și-au pus brigadierii, care luau în primire un număr de cooperatori agricoli pe care îi subordonau.

Bunicii Lenkăi au avut cel mai mult de suferit. Erau gospodari, aveau pământ mult, le-a luat totul. Nici nu le mai trebuia. Băieții s-au împrăștiat după armată prin toată țara și nu s-au mai întors în sat. Și-au făcut rost pe la oraș. Fetele s-au măritat pe rând, tot la oraș.

Pe Aurica a cerut-o de nevastă un activist de partid, țepăn, îmbrăcat la patru ace, un bărbat înalt

(continuare în pag. 27)

bine făcut, dar cam ursuz. A plecat de la moș Gheorghe cu mireasa lui cu ceva zestre în căruță până la Zaclău, la bac. Îi înghesuisese tușa Aristița în căruță preșuri, cuverturi și-un purcel legat într-un sat de iută.

I-au condus pe miri cu căruța cele două surori ale miresei, care chicoteau nevoie-mare, privindu-i pe tinerii însurăței împopoțonați, așezați în fundul căruței printre sacii de zestre și cu purcelul guițând. La un moment dat l-a binecuvântat pe mire pe pantaloni, spre hazul celor două surori care nu mai conteneau cu ihuri și ahuri.

Nemaisuportând, mirele izbucni:

- Da, tu-vă grijania mamilor voastre, mai tăceți dracului din gură, mai leorbăiți mult? Că acu vă dau jos din căruță și plec cu căruța cu tot. Cumnatele au tăcut mîlc de teamă să nu rămână fără căruță.

Amintirile Lenkăi despre acele vremuri erau vii, își auzea bunicii comentând evenimentele, o vedea pe străbunica ei, baba Păuna, blestemând pe toate drumurile. Rămăsese singură, nimeni nu-i mai călca pragul pentru că pe toți îi blestema. Pierduse simțul realității, vedea în dreapta și stînga numai bandiți, hoți, pleșcagii amatori de chilipiruri. Este adevărat că nepoatele o cam jecmăneau. Pe Lenka o lua de mînuță, iar dacă fugea de ea, îi făcea cu mîna, punea degetul la gură a secret și o îmbia.

- Vino la bunica să-ți dea bomboane, dar să nu zici la nimeni, că vin bandiții și hoții și-mi fură muncușoara mea de-o viață.

Avea o saltea plină cu bani, lua din când în când câte o bancnotă și i-o dădea Lenkăi, apoi cumpăra eugenia, își umplea buzunarele și făcea pomană. Când s-au schimbat banii, baba Păuna a rămas cu salteaua ei cu bani fără valoare. I-a aruncat tușa Aristița, iar copiii satului au dat năvală la groapa de gunoi să strîngă banii devalorizați.

Mai târziu, oamenii au aflat, tot de la Abrașu, că s-a făcut ședință extraordinară și că nimeni n-are voie să crească animale fără să le declare și să le înregistreze la veterinar, iar apoi să dea cotă la stat. Venea veterinarul cu delegație de la Sfatul Popular să facă recensământul. Număra tot până la ultimul pui.

- Am trăit s-o văd și pe-asta! Să-mi numere mie puii și găinile? N-am văzut așa ceva de când mama m-a făcut! se crucea Baibale.

- Păi, bine, mă, omule, dar dacă până în seară vine vulpea și-mi fură o găină din coteț, ce fac eu atunci? interveni Eftimie.

- Te faci găină! glumi Marin al lui Stamate.

- Mi-e poftă și mie de-o găină, colo, cu mujdei de usturoi, n-am voie?

- Ai voie, măi Baibale, dar după aia să stai la curu' găinii să strîngi ouăle, să le pui la clocit și să completezi efectivul. Atâtea ai declarat, atâtea trebuie să ai! N-ai? Dai socoteală!

Pentru toate aceste schimbări s-a făcut ședință la căminul cultural. Cei mai revoltați nu s-au dus, au fost sfătuiți de nevestele lor să stea pe acasă, să nu

iasă urât „poate te ridică, că tu nu-ți ții gura, te știu eu!” îl avertiza Petrica pe Nichita al ei. De curioși erau curioși, vroiau să afle ce s-a hotărât cu animalele din gospodăriile lor. Oamenii ieșeau de la ședință mocnind și bombănind, nedumeriți, obidiți, dar nu aveau curajul să se împotrivescă. Prea mulți fuseseră ridicați, ba că n-au vrut să dea pămîntul în CAP, ba pentru că s-au pus în gură cu Gurencu, ba că au furat un amărât de știulete de pe câmp, de multe ori nici nu erau probe, făceau pușcărie numai că erau „turnați” de vecini, ca urmare a unor răfuieli personale. Nu se mai făcea nici o verificare dacă este sau nu este mărturie falsă, toate reclamațiile erau luate de bune și pe baza lor oamenii făceau pușcărie vinoați sau nevinovați.

- Mă, a dracului, cică nici porcul n-am voie să-l vînd, nici vacă, nici vițel, nimic fără aviz „Nimeni n-are voie să facă sacrificări”. Totul se predă la ORACA. Așteptai până le sacrificau ei la abator, ție îți dădeau un bon și cu bonul ei îți plăteau contravaloarea, mult mai puțin.

- Da' ce mă! Eu am nevoie de banul lor, eu vreau să fac ce vreau cu animalul meu, să le dau lor degeaba?

- Mă, eu nu mai declar nimic. Uite așa, nici de-a dracu! Îmi ascund animalele în pădure până trece recensământul. Dacă fată vaca, nu declar vițelul, spun că s-a născut mort.

- Iar eu o să-mi ascund scroafa-n baltă. Nu declar toți porceii, numai trei, în loc de șase. Se uitau unii la alții cu un fel de răutate. Se suspectau reciproc. Le era teamă că unii dintre ei să n-aibă gânduri ascunse. Să nu-i toarne în virtutea unor răfuieli. Își spuneau părerea și apoi regretau de teamă să nu-i fi trecut vreunui prin cap să-l pîrască.

- Mai bine mă sui eu în mașină să mă ia pe mine la Abator când o trece ăia cu colecta de animale, decât să-mi dau vita din curte, spuse cu năduf Baibale, scuipând într-o parte. El era cel mai revoltat.

- Ești gloabă bătrână, ce să faci cu tine? pufni în răs Marin al lui Stamate, nu ești bun nici la săpun. Toți izbucniră în răs, privindu-l pe Baibale, care era lung și slăbănog.

- Cum paștele mășii, eu mă canonesc să cresc porcul și nu mă pot bucura să mînc o bucățică decât dacă îmi dau ei aprobare la mîna că pot să-l tai? mai spuse și Marin.

- Măi, Marine, se cam strînge funia la par! Țștia o s-ajungă să ne numere și dumicații din gură, ascultă-mă pe mine! Eu, dacă-l mai văd pe banditu' ăla de turc, veterinarul, că intră-n curtea mea și-și scoate caietul ca să-mi facă numărătoarea găinilor, dau cu el de pămînt, hotărî Dumitrache.

- Păi, ce? să-i cer lui voie să mînc un borș din găina mea, fir-ar mama lui a dracului, comenta Ion al lui Leoleaca, plîngându-se lui Gogonel, apoi își aminti „la stai, măi, Gogonele, că era să uit, dă-mi, mă, și mie împrumut o baniță de grăunte până iau cota de la CAP.

Mitruț POPOIU

Anul Crezului Niceo-Constantinopolitan

5. “Și a înviat a treia zi, după Scripturi”

În zilele noastre sunt mulți care ar vrea să îl așeze pe Mântuitorul Iisus Hristos în rândul marilor înțelepți ai lumii, al filosofilor, ori al profeților. Pentru ei, “mesajul” Evangheliei este doar filosofic ori moral, iar Hristos este văzut ca un reformator social sau religios. Aceștia nu cred în Învierea Domnului, socotind-o o invenție a Apostolilor, ba chiar a creștinilor de mai târziu. Pe ei îi deplânge Sfântul Apostol Pavel, când spune că “dacă nădăjduim în Hristos numai în viața aceasta, suntem mai de plâns decât toți oamenii” (1 Corinteni 15,19).

Această gândire pământească, așa-zis rațională, dar în esență steapă și lipsită de duh nu este nouă. Filosofii din Areopag, ascultând cuvintele Apostolului neamurilor, l-au luat în batjocură, zicându-i “despre aceasta te vom asculta și altădată” (Fapte 17, 18-32). Tot el adaugă: “dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică este și credința voastră... și atunci și cei ce au adormit în Hristos au pierit” (1 Corinteni 15,14; 18). Învierea ne arată că păcatul nu mai are stăpânire asupra noastră, căci moartea era un rezultat al păcatului (Romani 6,23).

Prin Învierea Sa însă Mântuitorul Iisus Hristos adevărește că El este Dumnezeu adevărat, Stăpân al vieții și al morții și ne încredințează că tot la fel și noi vom învia în ziua cea de apoi, după cuvântul Sfintei Scripturi, “că Hristos a înviat din morți, fiind începătură a învierii celor adormiți” (1 Corinteni 15,20). Trupul Domnului a ajuns nemuritor și liber de trebuințele materiale și de durere, devenind luminos și plin de slavă, precum S-a arătat ucenicilor pe muntele Taborului. Tot așa vor fi și trupurile noastre după înviere. Apostolul Pavel, comparând moartea noastră cu un bob de grâu pus în pământ spre a rodi spune că: “se seamănă (trupul) întru stricăciune, înviază întru nestricăciune; se seamănă întru necinste, înviază întru slavă; se seamănă întru slăbiciune, înviază întru putere; se seamănă trup firesc, înviază trup duhovnicesc” (1 Cor. 15, 42-44).

Sunt numeroase mărturiile celor care L-au văzut pe Mântuitorul după Înviere: Maria Magdalena (Ioan 20,11-18; Marcu 16, 12-13) femeile mironosițe (Matei 23, 9-10; Luca, 24, 10-11) Apostolul Petru (Luca 24, 34; 1 Cor.15, 5), doi ucenici în drumul Său spre Emaus (Marcu, 16, 12-13; Luca 24, 13-35), Apostolii și alți ucenici la Ierusalim, în seara Învierii (Luca 24,36-43; Ioan 20,19-23), apoi aceiași împreună cu Toma (Ioan 20, 26-29), cei șapte Apostoli, lângă Marea Tiberiadei (Ioan 21 1-14), apoi toți Apostolii, în ziua Înălțării Domnului în Ceruri (Marcu 16, 15-20; Luca 24, 44-53).

Istoricul evreu Iosif Flaviu din Alexandria, contemporan al Mântuitorului, care a scris *Antichitățile iudaice*, amintește într-un pasaj de Învierea Domnului: „Când Pilat (...) L-a condamnat pe Iisus la moarte prin crucificare, cei ce L-au iubit pe El, nu au cedat [să îl urmărească], căci El, li s-a arătat a treia zi după moarte, viu, exact cum au prorocit prorocii Vechiului Testament.”¹

Afirmația “după Scripturi”, preluată și ea din Epistola întâia către Corinteni (15, 3, 4), arată că Învierea a fost prezisă de mai înainte. “Că precum a fost Iona în pântecul chitului trei zile și trei nopți, așa va fi și Fiul Omului în inima pământului trei zile și trei nopți” (Matei 12, 39-40), spune Mântuitorul ucenicilor săi, iar altă dată spune: „că așa este scris și că așa trebuia să pătimească Hristos și să învieze din morți a treia zi, și să se propovăduiască în numele Său pocăința spre iertarea păcatelor la toate neamurile, începând de la Ierusalim” (Luca XXIV, 46-47).

¹ Răspunsuri către Talasie, răsp. 61, în “Filocalia”, vol. III, Sibiu, 1948, pp. 337-338.

(va urma)

(urmăre din pag. 21)

Ajuns la limita suportabilității, chiar și el care nu o dată a dormit prin scări de bloc, i-a trecut prin minte să-și vândă organele. Ce să facă cu doi rinichi sau cu ditamai ficatul, *pateul*, cum denumea *bageac* organul care îi procesa amestecătura de băuturi convenită celui care prepara ciorba de pește, pe vremea când oamenii și pelicanii mai aveau ce prinde prin bălți...

Psihologul își face cu greu loc în sala plină până la refuz a tribunalului. Auzise că se judecă un proces de anvergură, unii îi spun al *magiei negre*. Moly, cel care, la furie, pe vremuri, a băgat lama briceagului în burta unui șofer, crede că este o reluare, cu mijloace moderne, a vânătorii de vrăjitoare.

- Dacă i se pune în cârcă tot ce se aude, o să se lase, ca-n America, cu 300 de ani de pârnaie, îi explică el celui care asigură, în vremurile bune ale cabinetului de psihologie, votca atât de necesară menținerii unor relații normale în cadrul *găștii de bețivani*, cum le-a rămas numele *obișnușilor* respectivului cabinet, chiar dacă cel care i-a botezat astfel, fostul director, doctorul Durdă, nu mai este nici pe departe cel a cărui prezență pe etajele spitalului trezea o teamă unanimă.

Maria TIRENESCU

Prima revistă online de haiku din România

A apărut revista **RO KU**, prima revistă care se adresează în primul rând celor care iubesc haiku-ul și apoi celor care vor să știe mai multe despre poemul de sorginte niponă. Ea a apărut în urma activității susținute în jurul blogului **ROMANIAN KUKAI**, blogul care găzduiește primul kukai românesc și unde, de-a lungul celor 3 ani de activitate, s-au postat numeroase articole menite să dezvăluie tainele scrierii haiku-ului.

Spicuim din editorialul semnat de Corneliu Traian Atanasiu:

„Era și firesc ca echipa grupată în jurul constelației de site-uri **ROMANIAN KUKAI** să lanseze și o revistă. Revistă care, nici nu se putea altfel, trebuia să păstreze uzanța și să fie o revistă online. O revistă online, ca și majoritatea celorlalte acțiuni ale noastre, se bucură în primul rând de gratuitate, nu costă decât timpul pe care sântem dispuși să i-l acordăm pentru a o realiza. Totodată însă, datorită oportunităților superioare ale internetului ne asigură posibilitatea de a-i oferi o ținută grafică superioară, spațiu nelimitat și aerisit, prohibit revistelor pe hârtie. În plus, nu avem probleme cu costurile, abonamentele, expediția și toate încurcăturile pe care acestea le produc, deși vom avea o vizibilitate cu mult mai mare și o capacitate de a fi accesați și citiți pe care doar internetul o poate oferi.”

„Am ales pentru revistă, ca și pentru site-ul **ROMANIAN KUKAI**, un motto extras dintr-un interviu la lui Eduard Țară: «Cred că un mare poet fără discipoli este ca un om fără copii». Un autor autentic de haiku, în bună tradiție zen, rămâne un maestru, o persoană inițiată care adună în jurul său ucenici și discipoli pentru a le insufla și arta sa. Un autor mare de haiku nu poate trăi izolându-se în turnul lui de fildeș și disprețuind, la modul occidental, pe cei care ar dori să se apropie de o poezie dificilă care cere inițiere”.

„Revista noastră cultivă deci și colaborează cu **maestrii autentici**, aceia dispuși să **facă școală**. Școală, nu în sensul instituțional, ci în acela al prezenței vii în mijlocul învățăcelilor pentru ca aceștia să poată fura, pe căi necanonice, prin simpla conviețuire pilduitoare alături de maestri, o învățătură imposibil de transmis pe alte căi. Revista noastră vrea să fie, prin urmare, mai întâi și mai întâi o revistă-școală.

Sperăm că ceea ce ne-am propus să cuprindă revista să fie atractiv, variat, plăcut la vedere și interesant. Importantă va fi mereu pentru noi plăcerea și bucuria lecturii. Vom ține legătura cu voi pentru a vă afla părerile, propunerile și sugestiile pentru îmbunătățirea revistei. Ne puteți comunica totul pe adresa:

revistaroku@gmail.com”

Primul număr al revistei are 130 de pagini și conține următorii autori publicați: Florentina Loredana Dalian, Dan Norea, Daniela Gugurel, Ioana Dinescu, Ion Rășinaru, Virginia Popescu, Gabriela Gențiana Groza, Lucreția Horvath, Adina Enăchescu, Dan Doman, Livia Ciupav, Valeria Tamaș, Gabriel Iordan-Dorobanțu, Radu Patrichi, Vali Iancu, Eduard Țară, Rafila Radu, Maria Tirenescu, Monica Trif, Tincuța Horonceanu Bernevic, Mara Paraschiv, Iulia Ralia, Mihaela Băbușanu Amalanci. Au participat cu traduceri și alte materiale: Ioana Dinescu, Ildiko Juverdeanu, Manuela Dragomirescu, Clelia Irim, Dan Doman, Sorin Toma Boc, Corneliu Traian Atanasiu.

Revista poate fi citită la una din următoarele adrese:

<http://revistaroku.blogspot.com/>

<http://en.calameo.com/read/000002246fab7334c383>

Desene de Elena-Liliana Fluture

ȘERBAN CODRIN

BALADIERUL

Un poem pentru CCCLXV și încă una de zile și nopți

(I)
BALADĂ ORI DE CÂTE ORI DISCIPOLUL
PRIMEȘTE VIZITA MAESTRULUI

„Ocean îmi ești, și cer mărinimos,
Compasiune, grație, miracol,
Sfințenie, credință și oracol,
De-aceea te invit acolo, jos,
Și-aștept cu sufletul mai mare dragul
Să-nnobilezi grădinii mele pragul...
Ți-ofer mătăsurii, smirnă, cărți în dar
Și paradisul fructelor pe-alese!
Har, binecuvântează-mi rodul mesei,
Maestre radiind ca un altar!...”

A doua zi, la ușa cu zăvor,
În nerăbdarea vizitei mărețe
Să se reverse-ospătu-nre ospete,
Bătu cu degetul un călător.
„Mi-e foame, sete, vin de prea departe
Și nedreptăți am îndurat, și moarte...”
„Ești cel mai drag prieten, așadar
Te rog, primește farfuria plină
Și bezna scânteiază-mi cu lumină,
Maestre radiind ca un altar!...”

La poarta-ntredeschisă,-a treia zi,
Târâș în cea mai noduroasă bătă,
O babă ticălos de amărâtă
De propria ruină se-ngrozi.
„Săracă sunt ca seceta, și goală,
Aruncă-mi, fiule, prin gard o țoală...”
„Ai nimerit acasă, Mamă, dar
Întâi te-aștept cu-mpărătești bucate,
Așa că-ncearcă-le pe săturate,
Maestre radiind ca un altar!...”

Nicum nu se-ntâlnesc prea la-ntâmplare
Discipol și-Înțelept la drumul mare,
Urciorul cu-apa binecuvântată.
„Nu-ți mulțumesc, spre cinste, în zadar,
Ci viața mea-i de mii de ori bogată,
Când lămpi mi-aprinzi de fiecare dată,
Maestre radiind ca un altar!...”

(II)
BALADĂ PE ÎNTUNERIC DESPRE FLUTURI
ȘI ALTE MOLII ÎN LUMINA LUI DUMNEZEU

Prea îmi inspiră fioroasă teamă
Potopul scorpionilor de noapte,
De se-ngrozește gândul ce infamă
Blestemăție naște miazănoapte...

Cu ochi de bufniță, cozi de cometă,
Orbește curg năvală pe planetă,
Pufoși, albi, străvezii, fragili, de vată,
Și-i prigonește într-atât coșmarul,
Că-n loc de-aglică, stânjenel, mușcată,
Aleg pe întuneric felinarul.

Îmi rod fereastra, *veni, vidi, vici*,
Închipuind vifornițe, tornade,
Astrale luminații de-artificii
Sub Ursa Mare, Orion, Pleiade.
Inexprimabil, moliile-mi spun că
Nu în cuptor de-a valma se aruncă,
Nu-n candelabru, nu în lumânare,
Ci clipa veșnică-o aleg, nectarul,
În revelație și abnegare,
Aleg pe întuneric felinarul.

Mai înțelept, cu bietele ființe
Aș întrețese-o rodnică-armonie,
Schimbând îngrozitoare suferințe
În netrufie și nedușmănie,
Căci Dumnezeu, egal, pe toți și toate,
Ne cântărește din eternitate...
Nu frica mea, teroarea și disprețul
Îmi vindecă de ignorantă-amarul,
Ci somnambul făcând-o pe drumețul
Aleg pe întuneric felinarul.

Cu-acea-nțelegere și umilință,
În adâncimi citind abecedarul,
Cu fluturii alături în credință
Găsesc ce-i fericire, ce-i durere:
Aici e Sfânta Sfințelor și-altarul,
E liniște, e pace, e tăcere,
Și-aleg pe întuneric felinarul.

(III)
BALADĂ ÎN CURĂȚENIA CU MĂTURI,
PERII, CÂRPE, BIDINELE PLINE DE RÂVNĂ

Erori și renunțări s-au sublimat,
Și netrării și desnădejdi proscrise,
De să se creadă crinul rafinat
Într-o rafinărie de culise,
De-aceea, vicii îndulcim cu miere
Și mulgem soarele pe cartiere
Fără mâinii, ori alte-euforii,
Borcane aruncând pe ușă-afară,
Cu resturi alterate de-utopii,
În curățenia de primăvară.

Bravi, mintea o golim de întrebări,
Să îndurăm mai veseli umilința,
Că Dumnezeu mutându-se din cer
Credința ne-o mai șterge, și căința.
În sus dereticăm, până-nre stele,
Cu mături, perii, cârpe, bidinele,
În jos, până în inimă,-obidiți,
Dar voinicoși, cu râvnă exemplară,
Să fie grădinarii mântuiți
În curățenia de primăvară.

Bravi, mintea o golim de întrebări,
Să îndurăm mai veseli umiliința,
Că Dumnezeu mutându-se din cer
Credința ne-o mai șterge, și căința.
În sus dereticăm, până-ntre stele,
Cu măhuri, perii, cărpe, bidinele,
În jos, până în inimă,-obidiți,
Dar voinicoși, cu râvnă exemplară,
Să fie grădinarii mântuiți
În curățenia de primăvară.

Mai reparăm un gard, mai lustruim
Un munte fără-amurguri selenare,
Ori pavoazăm un fluviu anonim
Cu sălcii bestial de plângătoare.
Din întuneric scoatem stranii pete
Și sprijinim destinul de perete,
De-a lungul geluindu-l, și cruciș,
Apoi urcăm cu tesla subsuoară
Pe constelatul lumii-acoperiș
În curățenia de primăvară.

Nu-i vreo minune binecuvântată
De-acel bătrân dulgher de altădată,
Stejar de Louisiana substelară,
Cu *Leaves of Grass* în plete și mustăți,
Ci-i lemnul crucii, când Iisus pogoară
Destăinuirea mării judecăți
În curățenia de primăvară...

(IV)
BALADĂ CU UNELE ÎNSEMNĂRI
DESPRE TÂRGUL DE INVENȚII INUTILE

Mașini de-mpins pe căile ferate
Filozofia clasică germană,
Rețete de-ndopat pe săturate
Cu revoluții bestia umană
Găsiți în primu-atelier al pieței
De reparat și șlefuit profeții...
Cu proceduri de întrebuițare,
Vă-ntâmpină din șapte-n șapte zile
Roți de rezervă pentru Carul Mare
În Târgul de Invenții Inutile...

Ce-ar fi prin magazii în profunzime
Să cercetați unghere virtuale,
Pe farfurii servindu-vă, sublimе,
Cu utopii trosnind din balamale...
Rău nu vă puneți cu aparatura
De peticit și fazandat cultura,
Când teze, antiteze și sinteze
În orologii-și scapără feștile,
Făcând pe Dumnezeu să emigreze
Din Târgul de Invenții Inutile...

Cum plasele de pescuit comete
Prea-și acordează strune-entuziaste,
Încă-o vioară bate pe-ndelete
Pavaj pe gropi cu perspective vaste
Și prooroci prepară din ratații
La scuturat cu grebla constelații...

Din profețiile în stare-obscură,
Laboratorul de idei febrile
Extrage-esențe foarte-n legătură
Cu Târgul de Invenții Inutile...

Împodobit cu zaruri prețioase,
Pavilionul ȘaseȘaseȘase,
Sublimă-apoteoză de-aclamații,
Expune reprodus în facsimile
Sfârșitul lumii scos la licitații,
Efort de-a umple cu-absolut cârnații
În Târgul de Invenții Inutile...

(V)
BALADĂ PLINĂ DE PROMISIUNILE
INTRĂRII ÎN ÎMPĂRĂȚIA ACARULUI PĂUN

Faimos castel de apă și cotețe
De porumbei ai păcii, voiajori,
Cocoși în loc de ceasuri, pe ostrețe,
De dimineată până-n ceilalți zori
Se întrupează a oricâta oară
În fascinanta, în eterna gară;
Aici, tărâmul fără uși, peroane,
Dar unde-oprește câteodată un
Celebru tren prin lipsa de vagoane,
E-Împărăția-acarului Păun.

O frescă zugrăvită pe-un perete
De igrasia anilor fragili
Înșiruie la casa de bilete
Ba zei bătrâni, în cârjă și exil,
Predicatori spumând în microfoane,
Profeți flămânzi, episcopi sub coroane,
Ba dictatori cu șapcă-ofițerească
Și pijamaua casei de nebuni,
În lunga nerăbdare să-i primească
Împărăția-acarului Păun.

Mai cade câte-un pumn cu-obrăznicie,
Văcari, porcari de-a valma, *proști, dar mulți*,
Trec peste rând, se-aruncă, " - Hei,drăcie!",
Cu îmbrânceli pe cei puțini și culți...
Smulgând biletul fără vreo rușine,
Nerozii-o șterg afară, unde-i bine
Și zădăresc prin găuri mărăguna
La vânătoare după gărgăuni,
Că roditoare prea-i dintotdeauna
Împărăția-acarului Păun.

Din ușă, baba Soartă cu-o găleată
De zoaie-i trage-un șmotru după gloată
Și-njură-ntârziații pe muțește,
„Fir-ați ai dracu'!", până-și potrivește
În colțul gurii-o foaie de tutun
Și tuturor promite șmecherește
Împărăția-acarului Păun.

Petre RĂU

HAIKU - VERSURI DEMNE DE O ANTOLOGIE A SUFLETULUI

Multă vreme mi-am imaginat haiku-ul ca pe o fotografie. Asta s-a întâmplat pentru că am crezut mereu că haiku-ul este poezia cea mai apropiată de natură. Dacă a fost o confuzie, atunci cu siguranță că s-a tras, în primul rând, de la una dintre cerințele principale ale unui poem cu structură de haiku, anume aceea că trebuie, în cele 17 silabe, să conțină cel puțin o imagine sau un cuvânt care să sugereze un anotimp.

Recent, poeta Stela Iorga în ultimul ei volum de poezie, intitulat "Ziaristică la domiciliu", a strecurat un micropoem în care, în stil de haiku, includea cu aproximație însăși definiția acestuia. Iată cum sună acest poem, numit Articulații: "*inspir 17 silabe 5+7+5 / expir un fluture / zboară un anotimp*".

Și Nichita Stănescu, cel care a născocit celebra sintagmă "în spirit de haiku" și care ne-a convins pentru veșnicie că nu este "...altceva decât / o pată de sânge / care vorbește", folosind adesea cuvinte care ignorau logica, ne-a sugrumat de-a dreptul cu o bună parte dintre poemele sale scurte în care a strecurat, cu neprețuită măiestrie, străfulgerări de sens. Iar aceste străfulgerări ne-au însetat și ne-au fascinat până la incantație, până la descântec, precum niște rugi mărturisitoare. Într-atât, încât să înțelegem mai apoi că anotimpul cel mai iubit de poeți este cel mereu sugerat de frunze, cum minunat spunea chiar el, poetul, în celebra și profunda sa reflecție: "*Dacă timpul ar avea frunze / ce toamnă!*".

Personal, sunt adeptul poeziei scurte, nu neapărat de formă fixă, dar cu un discurs concis până la esențialitate. De ce? Pentru că am învățat, încă de când eram copil, că poezia este chintesență, substanță eterică, și nu logoree. Subliniam de curând undeva (Ex Ponto nr. 4, octombrie-decembrie 2009), despre cartea "În ritm de haiku" a unui confrate de-al nostru, Aurel Albu, subliniam că poetului îi șade bine să fie concis până la limita semasiologiei. Iată, de pildă, o frumoasă speculație estetică a acestuia, una de natură filozofică, pe care o întâlnim într-unul din micropoemele sale, în care spectaculoasa osmoză ce se petrece diminuând cronologia, dă naștere unui sentiment difuz al timpului: "*frunze în cădere / cât să trăim / închipuirea de-a fi*".

După părerea mea, ca poem, haiku-ul are o largă expresivitate lirică, dar și un conținut semantic de substanță, chiar dacă transpus în forme eliptice, însă de o acuratețe stilistică remarcabilă. El este cu atât mai dificil de construit, dar și cu atât mai meritoriu, cu cât este supus unor condiționări structurale. Prin doar câteva cuvinte se ajunge ușor la un inefabil estetic, la imagini deseori nerevelate până atunci, pur și simplu nedevopate, în fața cărora ești tentat mai degrabă să le (re)descoperi grafic, să le atingi, decât să le tranșezi liric.

Întâlnesc deseori în haiku-uri jocuri cu imagini și cuvinte care, de pildă, reușesc să atenueze melancolia, instituindu-i alte motivații decât cele existențiale. Și asta, cred eu, tocmai din faptul că aceste micropoeme sunt mai apropiate de poezia despre natură, sau care sugerează natura, mai mult decât multe alte structuri poetice. Poate chiar din acest motiv percepția este mult mai vie, mai puțin absconsă sau mai puțin rezervată, nediminuând cu nimic varietatea de tonalități. Simplitatea, frumusețea și atracția haiku-ului par a se transpune mereu și mereu în remedii pentru toate lucrurile neplăcute care se petrec pe lumea asta. Sunt deseori micropoeme meditative, calde și suave, dramatice și retorice. Când citești un volum de haiku e ca și cum ai citi o carte de aforisme din care îți rămân în minte o mulțime de sentințe ale minții reflexive, ale minții gânditoare și eliberatoare de adevăruri de care nu te mai poți desprinde niciodată.

Îmi place când se spune despre haiku că este un instantaneu al realității. Îmi place mai ales atunci când descopăr, în poeme așa de scurte, puncte amiabile care ne atrag ca niște magneți: bucuria și speranța. Mai puțin rătăcirea, melancolia, chiar și durerea, deși și acestea sunt sentimente umane pe care le purtăm cu noi pe oriunde ne-am duce.

Haiku-urile, însă, sunt aducătoare de satisfacție și oferă gentilețe cititorului de poezie. Este o poezie la care poți reveni ori de câte ori ai nevoie de niște cuvinte edulcorante pentru o antologie a sufletului.

UNIUNEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA
FUNDATIA CULTURALĂ ANTARES
PRIMĂRIA MUNICIPIULUI GALAȚI

ANTARES
Revista de cultura sub egida Uniunii Scriitorilor

organizează
SERIE DE LECTURĂ
ALE REVISTEI
"ANTARES"

EDITIA A XI-A 2010
Galați-Braila: 28 mai - 2 iunie

Festivalul Internațional
"Serile de literatură ale revistei Antares"
Galați 28 mai – 2 iunie, 2010

POEȚI TULCENI

Ștefan Romeo GHIOC

PANDEMIE

O pandemie grea ne împresoară
cu viruși ce nu-și află lecuirea,
toți doctorii s-au îngrozit de boală
și-un ultim antidot ar fi iubirea.

Dar unde să găsești leacul iubirii
când inimile toate-s înghețate,
când prin biserici se cunună mirii
cu sentimente computerizate?

Când reci sunt buzele ce se sărută
nepăsătoare, ca-ntr-o inerție,
când nici chiar vinul vechi nu mai ajută
iar lăutarii urcă-n veșnicie...

Ne-ar trebui alți noi Adam și Eva
și-un Eden nou, cu șerpi și mere coapte
ca să reinventăm în noi iubirea
și lumea să o ducem mai departe.

Pe când așa, ne naștem ca-ntr-o doară,
părinții se iubesc fără iubire
și-o pandemie grea ne împresoară
cu viruși ce n-au lecuire.

JERTFA

Îmbătrâniră caii, visând
aceeași iarbă
ascunsă între două
galopuri paralele
de-a lungul unei osii
ce-a rupt în două
visul
plimbat ca o morgana
prin cântecele mele.
Îmbătrâniră caii.
Din ce în ce mai rar
auzu-l înfioară
galopul lor spre soare,
iar oiștea aceasta e
piatră de hotar;
de-o parte cel ce naște,
de alta
cel ce moare...

ESENIN

Se mai știe ceva de Esenin?
Unii zic c-a fost
numai o zicere-n vânt
alții c-a fost doar un înger
învoit pe pământ;
unii încă-i mai caută drumul prin
săni de gheață; alții prin
aburii crâșmelor albite
spre dimineață.
Se mai știe ceva de Esenin?

Niște indivizi repede-trecători
ne explică ce faptă grozavă-i
să trăiești, după aceea să mori;
să ai grijă nespasă ca să
nu te naști mort
și să fii botezat abia după avort
încât, după drumuri nemerse
și-ntrebări fără rost
chiar de vrei ori nu vrei
tot te-ntrebi și întrebi:
se mai știe ceva
de Esenin Serghei?

ETERNITATE

Lubito,
s-a-implinit Eternitatea
de când ne-am rătăcit
prin mări străine,
vâslașii-au adormit pe neștiute
albind în barbă veacuri de iubire
hai, vino lângă malul cu catarge
în vechiul far mai pâlpâie o rază
și lângă ea hangiu stă de pază
cu ultima lui cheie să ne roage;
noiembrie se-aduna în fiorduri
iar mările de sare-s înghețate,
vâslașii dorm, de o Eternitate
suind în vis cu renii, către norduri.
Lubito,
va veni o altă iarnă
și vei purta pe buze melci de gheață
iar ochii tăi cei albi
mă vor ascunde tot mai adânc,
pe sub uitări de ceață,
polarele tăceri se-adună iar
lumina ta să mi-o ascundă-n beznă
și-un ultim cerb
se pierde-n miazăzi
cu strigatul de lupi
înfipt în gleznă...

VISE

Face-ți-aș
un pat de flori
din călcâie-n subsiori,
face-ți-aș
un pat de stele
din călcâi pân-la sprâncene;
face-m-ai floare de câmp
să adorm la tine-n gând
face-m-oi rază de stea
să visez în noaptea ta ;
face-ne-am flori de câmpie
să-nflorim o veșnicie,
face-ne-om
un pod de stele
să pornim spre rai cu ele...

TIMPUL CĂDERII

ION STAIUCU
(1955 – 1999)

În aprilie 2010, a apărut la Tulcea sub egida **AEGYSSUS** a Asociației Scriitorilor din județul Tulcea și a revistei de cultură **STEAUA DOBROGEI**, placheta de versuri **TIMPUL CĂDERII** a poetului de origine dobrogeană **ION STAIUCU**.

Apărută pentru a comemora zece ani de la trecerea prematură în neființă a poetului, ea aduce în actualitate opera acestuia, rămasă necunoscută generației de azi.

Născut la Cerna, poetul ar fi împlinit la 7 ianuarie 2010, 55 de ani, dar... *“atât de puțin / au frunzele / aripile verzi”* (Ion Staicu - a noua meditație la vreme de cină) și *“văzduhul se face / de la un timp / mai aproape”* (Ion Staicu - arătarea tatălui).

Prietenii și rudele s-au îngrijit ca manuscrisele aflate în arhiva rămasă la dispariția sa prematură să fie valorificate în volumele apărute postum: **Tronul și Parada** (2006), **Trecând prin veacul oarecare** (2006) și **Timpul căderii** (2010).

“Poezia lui Ion Staicu nu conține nici certitudini, nici revelații filosofice afirmate ritos și categoric, ea este un permanent dialog al autorului cu “sinele” cu instanța de poet, care nu este o autoîncântare, nici un mare privilegiu hărăzit de soartă sau de Cel de Sus, ci mai curând o dominare și un perpetuu chin lăuntric. Ion Staicu este un mare poet al dezamăgirii, al ironiei amare sub maști deghizată” (Ion Tutunea).

“Există în versurile lui Ion Staicu, în textul sau subtextul lor, o opoziție permanentă și dramatică între natură și cultură, între veșnic și trecător, între trup și suflet. Dialectica lor însă este mereu inversată. Nu durerile și chemările cărnii rezonază în suflet, ci suferințele și sfâșierile inimii și ale conștiinței care se răsfrâng în ființa fizică. Autenticitatea și capacitatea de a emoționa sunt indiscutabile. Ion Staicu, ca poet cu un univers liric în plină formare, uneori imperfect în intensitate, datorită poate și grabei cu care și-a realizat poeziile cuprins de o nedorită presimțire, se numără printre poeții interesanți pe care i-a dăruit acest pământ nord-dobrogean văzduhului literar românesc” (Ion Tutunea).

Catrenul orbului

Cu mărunțișul rămas
dintr-o sută devalorizată de ani
am cumpărat
un acordeon al revoltei.

Piatra filozofală

dar lespedeza care-a căzut
de pe mormântul lui Hristos
a fost o lespede de os?
și dacă a fost,
de cine ros,
de s-a făcut totul pe dos...
ce câine-al pietrei a lătrat
de-l tulbură pe împărat?
ce câine-al pietrei-ai asmuțit
de-l izgoni pe răstignit?

- parabola identității -

fericită trebuie să fie identitatea bocetului
sau fericiți cei din jur – spuneam
în ziua întâi a înhumării eului.

fericită trebuie să fie identitatea liniștei
sau fericiți cei din jur – spuneam
în ziua a doua a înhumării eului.

fericită trebuie să fie identitatea miracolului
sau fericiți cei din jur – spuneam
în ziua a treia a înhumării eului.

ceasul din curte a cântat de trei ori
lepădarea devenise o certitudine
lespedea se pliase în pantă, era
sfârșitul lui martie și
nimeni nu se gândise
să semene argintul.

- nu -

nu pentru că m-am revoltat, nu
pentru că am condus carul cu foc
în ziua a șaptea biciuind norii, nu
pentru că am inventat ochelarii
cu vederi mai largi și alambicul care
mai produce și-acum esența de zgomote,
nu
adevărul este că am fost o haimana
începătoare, un fel de hoț lucrând mai mult
în pierdere devalorizând cutiile poștale de
toate scrisorile de dragoste pe care
am de gând să le public cândva

n.a - iată pentru ce
am fost izgonit
din eden.

NOI

Între un mal și altul,
 ne-am pus sufletele pod
 ne-am pus viețile
 undeva, la mijloc
 și le-am legat cu fire de descântec.
 Între un mal și altul
 noi
 cei veșnic nedespărțiți
 încercam să rezidim
 mănăstirile din piatră de inimi.

- ziua întâi -

ziduri mai vechi
 decât apa
 se prăbușeau

faraonul a strigat:

-puteți să vedeți
 dar priviți
 de departe

- peisaj cu sclav -

pe dalele trecerii
 pașii lui
 răsunau ca un lanț.

- tabla de piatră -

inutile au fost
 zilele acestea
 petrecute-n deșert

am găsit tabla de piatră

când am citit
 eram prea aproape

când am știut
 nevăzutul ardea.

- cântecul scribului -

nisipul prea bun
 nisipul prea neted
 pe care am scris:
 - va veni cineva
 și va șterge

- scrib hieroglif -

strigătul de pierzanie
 al cocorului
 în cădere scrijelind
 pe nisip.

Desene de Elena-Liliana Fluture

Raine Maria RILKE**Cuvintele banale, umilite tare**

Cuvintele banale, umilite tare
de-al zilei chin, pe-acelea le iubesc.
Le dărui din serbarea mea culoare
și-atunci surâd și se înveselesc.

Ființa lor, în sine tremurând,
se înnoiește în priviri mereu.
În cântece nu au pătruns nicicând,
dar intră înfiorate-n cântul meu.

Doar între zi și vise sunt acasă

Doar între zi și vise sunt acasă:
unde copii încinși de goană ațipesc,
unde bătrânii seara stau la masă
și licăriri din vetre în odaie cresc.

Eu sunt acasă între zi și vise,
unde în înserare clopotele bat
și fete obosite, de ecouri prinse,
pe margini de fântâni s-au rezemat.

Teiul este copacul ce-l iubesc
și toate verile, ce tac și dormitează,
prin miile de crengi, iar se urnesc,
și iarăși, între zi și vis, veghează.

Toamnă

Cad frunzele, cad ca din depărtare,
de parcă vestejesc grădini în ceruri,
cu gesturi de negare cad, de-a rândul.

Iar nopțile, cum cade greu pământul
din toate stelele, într-o înșingurare.

Noi toți cădem. Și mâna asta, iată.
Căderea, vezi, e-n toți și în oricine,
Și totuși, este Unul care ține
nеспus de blând, pe mâini, căderea toată.

Poetul

Te-ndepărtezi de mine, clipă trecătoare
și-aripa ta-n bătaie mă rănește.
Sunt singur: ce să-ncep cu graiul oare?
cu nopțile? cu ziua care crește?

Iubită, casă, n-am ca să trăiesc,
și nici un loc al meu, să stărui,
iar lucrurile toate, căroră mă dărui,
devin bogate și mă cheltuiesc.

Rabindranath TAGORE**Am sărutat această lume...**

Am sărutat această lume cu ochii și cu mâinile,
în faldurile inimii nenumarate-învăluind-o.
I-am potopit și zilele și nopțile cu gânduri,
până când lumea și viața mea
s-au contopit într-una singură.
Și dragă mi-i viața,
pentru că dragă mi-i lumina cerului
întrețesută-n mine.
Dacă a părăsi această lume
e tot atât de nvederat cu a iubi-o -
trebuie să fie un tainic înțeles
între-ntâlnirea și despărțirea vieții.
Dacă iubirea de viață
s-ar dezamăgi în moarte,
atuncea cancerul dezamăgirii
ar roade măduva a toate,
iar stelele și-ar tot zbârci lumina,
până s-ar face negre-n întuneric...

Călătorul

Timpul călătoriei mele este lung;
calea pe care o am de străbatut este fără
sfârșit.

Am ieșit pe aripile primei raze de lumină
și mi-am urmat drumul prin singurătățile
lumilor,
lăsând urma mea pe atâtea stele.

Calea cea mai lungă mă aproprie
cel mai mult de tine
și modularea cea mai întortocheată este
tocmai cea care duce la perfecta simplitate
a acordului

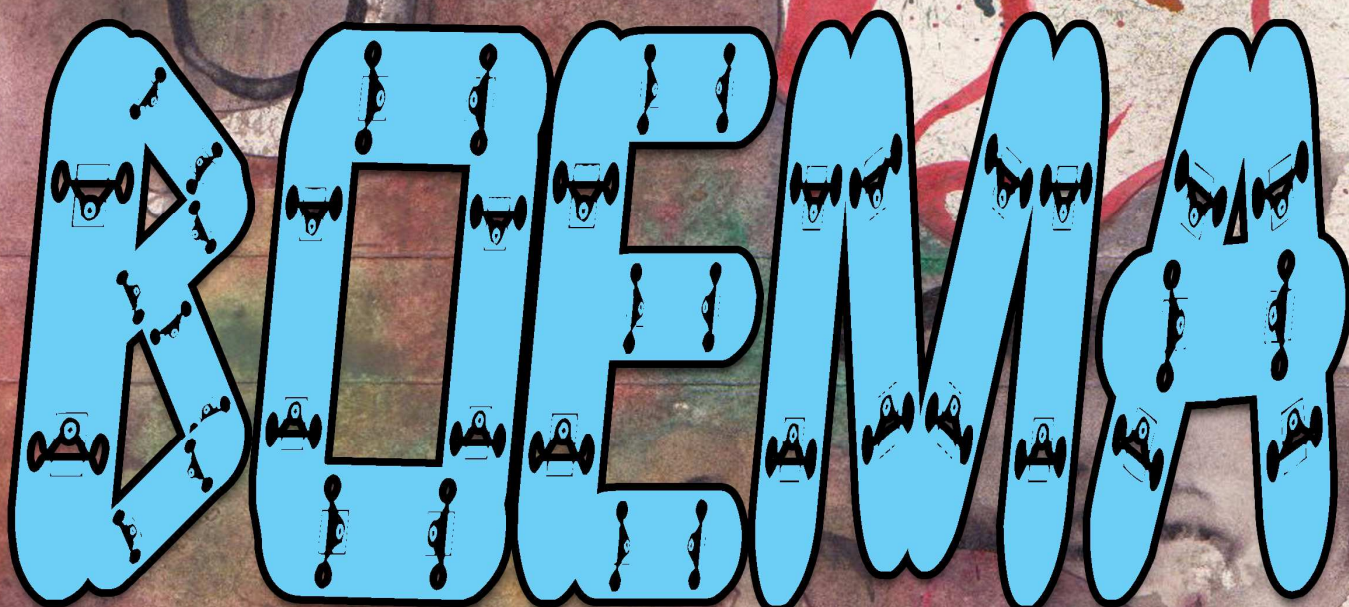
Călătorul trebuie să bată la toate porțile
înainte de a ajunge la a sa.
Trebuie să rătăcim prin toate lumile din afară
pentru a ajunge în sfârșit la templul cel mai
lăuntric.

Lăsat-am ochii să rătăcească departe,
înainte de ai închide și de a spune: Tu ești aici.

Această întrebare, această așteptare
se topește în lacrimile a o mie de fluvii și
cufundă lumea
sub valul acestei certitudini: Eu sunt.

BOEMA

*Galati, cod 800010, Str. Al. I. Cuza, Nr. 45bis, Bloc Cristal, Sc. 2, Ap. 4
Telefon: 0745 324472 0336 800313
Email: boema@inforapart.ro, inforapart@yahoo.com
Web site: www.boema.inforapart.ro*